

God jul og godt nytt år i
Grenseland

NR. 7-2017
NOVEMBER

MARKER

Grenseland

NOVEMBER 2017

Marker

Innbyggere: 3 597

Areal: 413 km²

Kommunesenter: Ørje

Ordfører: Kjersti Nythe Nilsen (A)

LEDER

Jul i Marker

Årets største høytid står for døren. Vi har allerede fått smake julestemning i butikker og i mediene. Folk blir mer eller mindre ledet inn i juletiden, enten man vil det eller ikke. Julemarsipan i butikkene i september, julebord i oktober og julegateåpning i november. Så gjenstår bare selve julemåneden. Den er gjerne spekket med både julestress og kulturelle opplevelser. Det gjelder å få en balansert dose av hver.

Om få dager åpnes julegatene i Ørje. Det er et arrangement som hvert eneste år, uansett vær, fyller opp sentrum med forventningsfulle og glade mennesker. I løpet av dagen kan publikum la seg underholde,

handle, spise og treffe kjente. De kan se på kunst og bilder, de kan kjøpe julegaver og julepynt. Og når dagen går mot slutten og mørket senker seg over Ørje, da kommer det som virkelig markerer at julen er i gang i Marker. Da tennes julegranen på torget.

Når juletreet er tent og julegateåpningen er over, går Marker inn i en hektisk periode. På skolen skal barn og ungdom gjøre sine siste forberedelser. På arbeidsplassene skal innspurten før jul i havn, og i «de tusen» hjem skal mye på plass før alle kan senke skuldrene og nyte deilige dager med god mat, fridager, familiehygge og kanskje noen turer i skog og mark. Og selvsagt

hører familiebesøk med. Julen rommer så mye. Det gjelder å kose seg med den. Ikke la stress og mas få overtaket.

Det er rom for både ettertanke og kulturelle opplevelser før julehøytiden når oss. I ukene før jul skjer det alltid mye spennende i Marker. Driftige mennesker i lokalsamfunnet har laget i stand arrangementer som markingene kan ta del i. Og det gjør de, for oppslutningen pleier alltid å være god. Det gleder arrangørene, og ikke minst bidrar det til at vi alle kan lade batteriene.

God Jul til alle!

Grete Brustad Nilsen (t.v.) holdt foredrag, solgte og signerte bøker på Ørje Brug. Responsen var upåklagelig. Her har en av tilhørerne sikret seg et signert eksemplar.

Fullt hus for Grete

Grete Brustad Nilsen trakk fullt hus på Ørje Brug da hun nylig holdt foredrag om sin nye bok «Kulturminner langs Haldenkanalen».

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Fullt hus i lokalene på bruget betyr drøyt 70 mennesker. Det er imponerende en kjølig onsdagskveld. Fremmøtet viser at folk er opptatt av vassdraget og kanalen. Det er ekstra hyggelig for Markers tidligere kultursjef. Hun har brukt mange år på boken. Men så har det også blitt en praktbok på 340 sider, spekket med interessante bilder og artikler.

Smakebit

En så stor og fyldig bok kan ikke presenteres i løpet av en drøyt times foredrag. Derfor ga Grete Brustad Nilsen bare noen smakebiter, ledsaget av kommentarer til både innhold og arbeidsprosess. Hun tok for seg historien langt tilbake i tid og nyere historie som mange av oss fortsatt husker.

Kulturkvelden på Ørje Brug ble en trivelig opplevelse. I tillegg til Brustad Nilsens foredrag sørget Ragnar Kasbo, Jørgen Kasbo og Brita Lie for sang og musikk inspirert av 1800-tallet.

Fra nyttår kan disse foreta vielser

Disse tre skal fra nyttår ha oppgaven med å foreta borgerlige vielser i Marker. Fra venstre varaordfører Finn Labråten (KrF), rådmann Tove Kolstad Skadsheim og ordfører Kjersti Nythe Nilsen (A).

De har allerede forberedt seg på den nye oppgaven som venter dem fra nyttår, ordfører, varaordfører og rådmann. I Marker er det disse tre som skal stå for borgerlige vielser.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Fra nyttår tar kommunene over ansvaret for borgerlige vielser. I Marker har man bestemt at det er ordføreren, varaordføreren og rådmannen som skal ha denne oppgaven. I dag betyr det henholdsvis Kjersti Nythe Nilsen, Finn Labråten og Tove Kolstad Skadsheim.

Ordfører og varaordfører er folkevalgte. Deres horisont blir frem til neste kommunevalg. Da kan det bli nye lokale politikere som kan få i oppdrag å forestå vielser. Rådmannen er ansatt og kan ha et lengre perspektiv på oppgaven.

Eget rom

– Det blir uvant for oss med en slik oppgave, men vi har forberedt oss. En borgerlig seremoni er ingen lang seanse, men vi ønsker at det skal foregå i hyggelige og ordentlige former. En vielse er en viktig og stor begivenhet for dem det gjelder, sier ordfører Kjersti Nythe Nilsen.

– Vi har satt av et rom på rådhuset. Lokalet vil bli innredet slik at det passer for en anledning som dette, sier hun.

– Byr nyordningen på store utfordringer?

– Egentlig ikke. Vi har forberedt oss godt, og dette skal vi håndtere på en god måte. Vi må bare få alle rutiner på plass. Så blir det spennende når første par skal gifte seg på rådhuset, sier hun.

Fleksible

En ordinær vielse på rådhuset, uten noe ekstra, er i utgangspunktet gratis for kommunens innbyggere. Skal man derimot gifte seg i en kommune man ikke er bosatt i, vil det koste ekstra.

– Hvis paret ønsker mer pynting av lokalene enn det vi tilbyr, er det også en kostnad de må ta selv, sier rådmannen.

– Er det rom for å ha en borgerlig vielse utenfor rådhuset?

– Ja, det er mulig. Noen ønsker kanskje å ha vielsen et annet sted, hjemme på gården, kanskje. Det åpner vi for, men ekstrakostnaden må paret selv ta, sier ordføreren.

– I kirken er det kontroversielt med likekjønnet ekteskap og vielse av fraskilte. Vil slike problemstillinger påvirke dere?

– Nei, sier varaordfører Finn Labråten. Som KrF-representant føler han det riktig at nettopp han svarer på det.

– Dette er en borgerlig vielse. Her følger vi norsk lov, og de spørsmålene du nevner er for oss ikke noe tema. Alle som oppfyller kravene til å gifte seg, kan gjøre det borgerlig hos oss, sier Labråten.

Kontakt ordfører

De som ønsker å gifte seg borgerlig i Marker oppfordres til ta kontakt direkte med ordføreren. Man kan også benytte en egen epostadresse:

vielse@marker.kommune.no

– Men vær ute i god tid. Både papirarbeid og praktiske ting skal på plass, sier ordføreren.

– **Bekymret for nyordningen?**

– Nei. Jeg har ikke tall på hvor mange borgerlige vielser markinger er involvert i hvert år. Men antallet er helt sikkert ikke større enn at vi fint kan håndtere det på en fin og verdig måte, sier hun.

Grensekomiteen knytter sammen offentlige myndigheter over grensen

VÄRMLAND, ØSTFOLD, AREMARK, ASKIM, EIDSBORG, MARKER, RØMSKOG, TRØGSTAD, SKIPTVET, SPYDEBERG, HOBØL, MOSS, KARLSTAD, GRUMS, SÄFFLE, ÅRJÄNG, BENGTSFORS OG KRISTINEHAMN

www.varmost.net

GRENSEKOMITEEN
VÄRMLAND-ØSTFOLD

Nyt naturen og finn ditt eget juletre

På Opsalødegården helt nord i Marker har Sten Morten Henningsmoen og hans familie lagt til rette for en hyggelig og nyttig førjulstid. De tilbyr selvhogst av juletrær, kombinert med bål, gratis pølser, varm drikke og naturopplevelser.

Sten Morten Henningsmoen på Opsalødegården helt nord i Marker håper at riktig mange setter av en dag med familien i den ellers så hektiske førjulstiden. – Her kan folk finne sitt eget juletre og kose seg med pølser og varm drikke i flott natur, sier han.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

– Vi kjøpte Opsalødegården i 2009 og plantet de første juletrærne året etter, forteller Sten Morten Henningsmoen.

Det tar noen år før juletrærne er store nok til å havne i folks stuer. Det er år med arbeid og mange timer i skogen. Å få frem fine juletrær gjør seg ikke selv. Spesielt ikke når Henningsmoen sverger til dyrking uten bruk av sprøytemidler eller kunstgjødsel.

– For å gi god vekst har vi brukt økologisk hønsegjødsel til trærne. Ugress er holdt unna med gressklipper, sier han.

Selvhogst og familiekos

– I fjor var det første året vi hadde juletrær for salg. Vi prøvde oss frem med selvhogst og naturopplevelser for hele familien. Til å være første året, var vi tålelig fornøyd med responsen. I år satser vi på nytt. Nå er tilbudet mer kjent, og jeg håper at riktig mange finner veien til skogs de siste to helgene før jul, sier Sten Morten.

– Vi ønsker med dette å gi alle en mulighet til å få et avbrekk fra det vanlige julestresset. Juletre skal de fleste ha, og her kan de komme

seg ut i skogen for å velge ut og hugge sitt eget tre. De kan rett og slett finne drømmetrete, og de får en ekstra god følelse når de har hentet det selv, sier han.

Godfølelse

Ta både barn og andre familiemedlemmer med på en slik dag i skogen. De minste får også lære litt om skogens dyr og planter gjennom en natursti. Både store og små kan slappe av mellom slagene på den riggede bålplassen i utkanten av juletefeltet. Der kan de kose seg med gratis pølser, varm drikke og god stemning. Så er det bare å velge og vrake blant små og store juletrær. Ekte vare, dyrket frem med kjærlighet og entusiasme. På julaften og i resten av julen, når treet står der i sin fulle prakt, vil hele familien ha et ekstra fint forhold til stuas midtpunkt.

Sett av tid

Selvhogst av juletre handler ikke først og fremst om penger. Selv om prisene på Opsalødegården er mer enn konkurransedyktige, sammenlignet med det man får kjøpt på torg og andre utsalgssteder. Selvhogst handler om å sette av tid, kvalitetstid til familien. Oppleve den flotte

naturen vi har. Og er det en tid på året vi virkelig trenger å skru ned tempoet litt så er det i de siste ukene før jul.

– Og hvilken tid vil du at folk skal sette av?

– Vi har åpent for selvhogst av juletrær helgen 9. og 10. desember, samt helgen 16. og 17. desember. Åpningstidene er fra kl. 10 – 14, sier Sten Morten Henningsmoen. Om det skulle være nødvendig, kan han treffes på mobil 48 47 81 15.

– Opsalødegården er ikke akkurat Manhatten. Hvordan finner folk frem?

– Det er ganske enkelt. Noen hundre meter før fylkesgrensen til Akershus, på vei mot Skullerud, tar man av ved skiltet «Oppsal». Etter ytterligere noen hundre meter; ta til venstre opp Åserveien. Så kan bilen parkeres, og det går skogsbilvei og sti de fem hundre meterne frem til juletefeltet og bålet, sier Sten Morten Henningsmoen som håper at riktig mange markinger, og selvsagt andre, finner veien til Opsalødegården en av de to siste helgene før jul.

– Vi har sager til utlån for alle som trenger det. Vi har også mulighet for å pakke trærne dersom det er ønskelig.

Åpen julefeiring i Ørje

Julaften skal være en hyggelig dag for alle. Men dessverre er det alltid noen som av ulike årsaker ikke har muligheten til å feire sammen med andre. I Marker er det en tradisjon å arrangere Åpen julefeiring. Det er et populært tiltak.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

– Ingen skal behøve å være alene på julaften, sier Mette Therkelsen, leder i Marker Røde Kors. Og det er nettopp det lokale Røde Kors-laget som står for arrangementet i Ørje kirkes store og flotte peisestue.

Meld deg på

Er du enslig, ensom eller av en annen grunn ikke har noen å feire sammen med i år? Da er det bare å melde seg på. Det kan du gjøre på telefon til Mette Therkelsen. Ring 916 05 048. Eller du kan melde deg på via Servicetorget i kommunen.

– Det er ennå god tid. Vi har satt påmeldingsfristen til 18. desember, sier Mette Therkelsen.

Mat og glede

Julaften er mat og glede. God mat sørger arrangøren for. God stemning og underholdning skal Markers multikunstner og muntrasjonsråd Lars Johansson bidra til. Han tar også med seg noen barn, og det blir ekstra hyggelig. Åpen julefeiring i Ørje skal være en opplevelse til glede for alle.

– Vi har flere gode samarbeidspartnere. Kommunen er selvfølgelig en av dem. Som i fjor bidrar Rema 1000 Ørje med maten, og Anonby gård gir oss alle de potetene vi trenger. Disse bidragene er vi naturligvis veldig glade for. Det gjør det enklere å lage en flott julaften for alle som vil være med og feire sammen med andre, sier Therkelsen.

For alle

– Vi ønsker å skape et hyggelig lavterskelarrangement. Jeg håper derfor at alle som har lyst til å komme virkelig melder seg på. Her er ingen aldersgrense eller andre begrensninger. Her er absolutt alle like velkomne. Er det noen som trenger skyss, er det bare å gi beskjed om det ved

Mette Therkelsen, leder i Marker Røde Kors, håper at alle som har lyst melder seg på til Åpen julefeiring i peisestua i Ørje kirke. – Dette er et tilbud til alle som ønsker å feire en hyggelig julaften sammen med andre, sier hun.

påmelding. Her skal ikke noe være til hinder for at alle i Marker skal få

en hyggelig julaften sammen med andre, avslutter Mette Therkelsen.

Alltid gränslöst låga priser!

Välkommen till oss på ICA Supermarket Töcksfors

Öppet alla dagar 8–22

Telefon: 0573-15 27 00 • Inspireras på ica.se/tocksfors

Följ oss på Facebook

Skaffa ICA kortet också så får du bonus/värdecheckar på allt du handlar!

ICA
Supermarket
Handelsparken
i Töcksfors

Fin fotballfest på Bruget

Fotballgruppa i Ørje IL har feiret seg selv med en fin fotballfest på Ørje Brug. Sesongens høydepunkt var A-lagets opprykk i debutsesongen.

**ØYVIND OTTERSEN, TEKST
MARTHE LAURENDZ JENSEN, FOTO**

Etter mange år uten seniorlag, var Ørje IL tilbake i år. Det ble en parademarsj gjennom 7. divisjon. Det ble opprykk og forhåpentligvis starten på en ny gullalder i Ørje-fotballen.

Fotballen i klubben er generelt i medgang. Ørje IL fyller 100 år i år, og i den forbindelse er ulike arrangementer for store og små gjennomført. Nå er jubileumsåret snart over. På Ørje Brug skulle året og sesongen oppmuntres og oppsummeres. Spillere, ledere og supportere fikk anledning til å kose seg med en velfortjent fest der blant annet bygdas egen rikskjente artist Trygve Skaug spilte og sang.

Spillere og supportere i skjønn forening. A-lagets Abdi Hassan og Jonathan Dehli sammen med Hanne Hermanseter, en av mange stolte supportere i Ørje IL.

**En ekte
lokal
sparebank**

En bank for hele familien!

Vi er en selvstendig sparebank med lang historie og dype røtter i lokalsamfunnet. Det er bra for deg, familien din – og hele lokalsamfunnet. Hos oss får dere hjelp med både bank- og forsikringstjenester. Ta kontakt med en av våre rådgivere. Sammen finner vi de gode løsningene!

God jul!

Telefon 69 81 04 00
Epost@marker-sparebank.no
www.marker-sparebank.no

**MARKER
SPAREBANK**

Personlig og trygg

Stor aktivitet i Markerhallen da det åpne Østfoldmesterskapet i bowls ble arrangert.

Bowls er et presisjonsspill som krever konsentrasjon og taktiske evner. På mange måter kan spillet minne om curling.

Markers lag ble nummer 22 i konkurransen. Litt skuffende, sier denne gjengen. Fra venstre Oddmar Olsen, Freddy Hagen, Kai Orbraaten, Arne Vikeby (bak), Oddvar Berg og Anders Johansen.

Nystartede Marker Carpet Bowls Klubb leverte som arrangørklubb da det åpne Østfoldmesterskapet i bowls ble arrangert i Markerhallen nylig. Sportslig var ikke suksessen like stor.

Vellykket bowlsturnering

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Bowls er en forholdsvis ny aktivitet i Marker. Gjennom Frivilligsentralen ble spillerne, hovedsakelig godt voksne, introdusert til det populære og sosiale spillet. Men da Frivilligsentralen ble lagt ned i kommunal regi, fant primus motor Freddy Hagen ut at man skulle ta vare på spillerne gjennom etableringen av en egen klubb. Det skjedde for et drøyt halvår siden.

Fikk ØM

Det var en stor tillitserklæring for den ferske klubben å bli tildelt Østfoldmesterskapet, til og med et åpent sådan. Men eventuelle bekymringer, eller prestasjonsangst for den saks skyld, hadde man ingen grunn til å ha. Arrangemen-

tet gikk strålende, og det vanket skryt fra både deltakende lag og fra bowlsforbundet. Arrangementet ble prikkfritt avviklet i den flotte Markerhallen. Både aktive og passive medlemmer sto på for å få det hele i havn.

Spydeberg best

Åpent ØM betyr at det kunne inviteres deltakere også fra andre steder enn i Østfold. Det resulterte i deltakende lag fra steder som Lunner, Oslo og Sverige. Men de langveisfarende gjestene kom til kort på bowlsteppet. Spydeberg er hakket bedre enn de andre, og klubbens lag feide bokstavelig talt alle av teppet. Spydeberg 2 vant foran Spydeberg 1 og Spydeberg 3.

Marker stilte også lag i konkurransen. Det ble nøyaktig midt på

treet. 22. plass av 44 deltakende lag. Med fire spillere og kanskje en reserve, betyr det at bortimot to hundre spillere var i aksjon i Ørje denne dagen.

Kan bedre

– Litt skuffende. Vi hadde ikke forventet å kjempe helt i toppen, men noe høyere på listen burde vi vært. Vi kan bedre enn dette, sier Freddy Hagen. Han håper at enda flere markinger vil være med på det spennende, morsomme og sosiale spillet bowls.

– Vi har en ivrig kjerne av medlemmer. Gjennomsnittsalderen er høy, men det betyr ikke at det bør forbli slik. Hos oss er alle velkomne. Stikk innom og prøv bowls. Faren for å bli bitt av basillen er overhengende, sier Freddy Hagen.

Dette er bowls

Bowls, eller lawn bowls, er en britisk presisjonsport som

minner om boccia og boule, og som disse har sine røtter i gamle stein- og kjeglespill. Bowls spilles på gress (eventuelt kunstgress). Spillet spilles med asymmetriske kuler med en diameter på knapt femten centimeter, som på grunn av sin ujevne vektfordeling ikke ruller rett. Det gjelder å komme så tett som mulig på en mindre målkule (kalt Jack eller Kitty).

Spillet er kjent helt tilbake til 1200-tallet. (Kilde: Wikipedia)

Vannområdeleder Finn Grimsrud takker av ved nyttår. Utvalgsleder Anne Kari Holm overleverte velfortjente blomster og en rykende fersk bok om Haldenkanalen i gave, akkompagnert av mange godord. Til høyre står Grimsruds etterfølger, Lars Kristian Selbekk, som benyttet konferansen til å knytte kontakter og bli «varm i trøya».

Vannkonferanse på Ørje

Forskere, politikere, byråkrater og enda noen til med interesse og ansvar for vannkvalitet var nylig samlet til en heldags konferanse om vannkvaliteten i Haldenvassdraget.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Deltakelsen var imponerende da vannområdeleder Finn Grimsrud og vannområdeutvalgsleder Anne Kari Holm åpnet konferansen. I salen satt en rekke av landets viktigste fagekspertise på vannkvalitet. Målet med konferansen var å se på hva som er gjort, hva man har lært og hvilke utfordringer man står overfor i tiden fremover. Haldenvassdraget har status som pilotvassdrag.

Historisk reise

Ingvar Spikkeland på Kanalmuseet tok deltakerne med på en historisk reise og fortalte om vassdragets unike biologiske mangfold.

Det som er gjort i forhold til bygging av renseanlegg i de berørte kommunene Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden ble nøye gjennomgått. Videre ble det fokusert på hva som må gjøres og

hvor de ulike kommunene står i forhold til det.

Også landbruket ble behørig omtalt. Hva som er gjort og hva som må gjøres. I lys av ny kunnskap så man på om det som er gjort har vært riktig.

Ekstremvær

For å komme videre i arbeidet med et renere vassdrag er det viktig å se inn i fremtiden. Klimaforsker Elin Lundstad fra Meteorologisk Institutt fortalte hva vi har i vente i forhold til nedbør og flom. Ikke uvesentlig i forhold til fremtidig vannkvalitet og tiltak som må settes inn.

I tillegg var både Fylkesmannen, Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet representert på talerstolen. I sum ble det en nyttig konferanse som forhåpentligvis gir som resultat at pilen i fremtiden peker den riktige veien i forhold til vannkvaliteten i Haldenvassdraget.

Ingvar Spikkeland fortalte om det store biologiske mangfoldet vi har i Haldenvassdraget.

Innehaver og tømrer Fredrik Stillesby i Stillesby Bygg (t.v.) og daglig leder Arnfinn Grøndal i Løken Trevare er glade for det samarbeidet de har innledet. Målet er at enda flere lokale kunder benytter seg av de gode produktene Løken Trevare produserer i fabrikk på Ørje.

Samarbeider om dører og vinduer

Fredrik Stillesby og Arnfinn Grøndal er to lokale næringslivsledere som har sett verdien av samarbeid. De to leder hver sin bedrift. – Vi har mye å hente gjennom samarbeid, sier de.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Fredrik Stillesby er en ung, kreativ og fremadstormende tømrer. Han har ambisjoner, og han er lokalpatriot. De siste årene har han utført en rekke store og små prosjekter: nye bygg, restaurering av gamle bygninger, innsetting av vinduer. Og andre oppgaver en tømrer må beherske.

Arnfinn Grøndal er en mann med lang erfaring. Han er daglig leder i Løken Trevare, som holder til i lokalene som en gang huset

Nor-Tre. Løken flyttet hit fra Aurskog-Høland etter Nor-Tre-konkursen i 1996. I dag har Grøndal 45 personer på lønnslisten. Dører og vinduer leveres til prosjekter både nært og fjernt.

Mer å hente lokalt

– Dører og vinduer fra Løken Trevare kan konkurrere med hvem som helst, både på pris og kvalitet, sier Fredrik Stillesby. Han har brukt Løken som leverandør de siste fem årene.

– Jeg har lenge ment at flere i Marker og omegn bør få øynene opp for at man ikke bør gå over bekken etter vann. Arnfinn syntes ideen var god, og nå har vi innledet et samarbeid. Jeg er lokal forhandler for produkter fra Løken Trevare, sier Stillesby.

– Vi er naturligvis glad for at folk setter pris på våre produkter. Det er helt klart mer å hente i lokalsamfunnet. Derfor har jeg store forventninger til samarbeidet med Stillesby, sier Løken Trevars daglige leder Arnfinn Grøndal.

Stort oppdrag

I disse dager er Løken Trevare i ferd med å ferdigstille en stor leveranse til Torshovkvartalet i Oslo.

– Slike oppdrag viser at vi har

konkurransedyktige priser og produkter, sier Grøndal.

Løken Trevare produserer i all hovedsak vinduer og terrasse-dører. Innerdører lager man ikke, men som forhandler kan Løken levere innerdører fra ulike produsenter.

– Hva betyr dette samarbeidet for Stillesby Bygg?

– Det betyr at jeg får enda et ben å stå på. Det betyr at vi styrker den lokale profilen og at vi fokuserer på at næringslivet i Marker kan levere på flere områder. Dessuten kan jeg i enda større grad bygge etter kundens ønske. Fortell meg hvordan du vil ha det. Så produserer Løken vinduene eller dørene akkurat slik. Bedre kan det vel ikke bli, sier Fredrik Stillesby.

Hvorfor bor du i Marker?

Irene Wahl Nesset

– Jeg er jo født og oppvokst her i Ørje. Også ble det rett og slett til at jeg aldri flyttet herfra da jeg traff mannen min og stiftet familie. Nå som barna er voksne og har flyttet vekk, har vi flere ganger lekt med tanken om å flytte på oss. Men vi ender alltid med at vi har det så utrolig bra her. Det er billig å bo i Ørje. Vi har nærhet til naturen og vannet. Det er veldig viktig for meg. Det er landlig, men likevel kort avstand til større byer. Det aller viktigste for min del er at jeg har så mange venner her. Dette er noe jeg verdsetter veldig høyt, og på grunn av dem jeg vet ikke om jeg hadde klart å flytte vekk fra Ørje.

GRANLI RØR AS

Vi tilbyr følgende:

- Nybygg
- Rehabilitering
- Service
- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Kloakkrensing
- Vannrensing
- Gassanlegg

Granli Rør AS

Sletta 3, 1870 Ørje
Tlf: 69 81 12 71
Mob: 90 91 42 32
stig-erik.granli@granliror.no
www.granliror.no

Ruster opp Kjølen-løypa

Den godt voksne generasjon husker skirennet «Over Kjølen» mellom Töcksfors og Ørje. Den gang mange av landets fremste skihelter deltok, og kampen om seieren var knallhard. Den gang det var stabile vintre i Marker.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Einar Østby, Åke Wingskog og Bjørn Arvnes har vunnet «Over Kjølen». I 1970 stilte to av landets beste juniorer på startstreken. Både Ivar Formo og Oddvar Brå hadde skumle hensikter. Men de hadde åpenbart for dårlige kunnskaper om Marker. For her i bygda bodde – og bor fremdeles – Jan Gunnar Berger. Formo og Brå måtte finne seg i å bli slått av Jan Gunnar, som gikk et av sitt livs beste skirenn.

Restaureres

Om det er klimaendringer eller andre årsaker skal vi ikke diskutere her. Kun fastslå at «Over Kjølen» forsvant fra terminlisten fordi snøen mer eller mindre ble borte. Det var umulig å arrangere et så stort skirenn uten stabile snøforhold.

Men Kjølen-løypa er ikke glemt. I år, i Ørje ILs jubileumsår, har noen ildsjeler kommet på tanken om å restaurere løypa. Målet er å legge forholdene til rette for en god turløype med tilknytning til den eksisterende trimløypa rundt

Banksjef Rune Iversen (t.v.) og markedssjef Bjørnar Storeheier sammen med Ørje ILs ildsjel Kjell Sandli (i midten) ved den nye brua over til Sletta. I skogene bak de tre går «Over Kjølen»-traseen som banken og ildsjelene nå bidrar til å restaurere og gjøre om til en attraktiv turløype.

Helgetjern. En av disse ildsjelene er Kjell Sandli, for øvrig nytt æresmedlem av året i ØIL.

– Vi må nok innse at stabile snøvintre hører historien til. Derfor vil oppgraderingen av Kjølen-traseen først og fremst rette seg mot alle som vil ta seg en fottur. Men, for all del, om det skulle dukke opp en god snøvinter eller flere, skal vi sørge for at løypa også blir tilgjengelig som skiløype, sier Sandli. Sammen med Arnfinn Nesset og Roger Braarud har han tatt prosjektet fra idé til handling. Også andre har kommet til og bidratt i dugnadsarbeidet.

Tre etapper

– Vi har tenkt oss at arbeidet med

restaureringen av Kjølen-løypa skal foregå i tre etapper. I år har vi tatt utgangspunktet i trimløypa «Helgetjernrunden» og knyttet oss til den. Så har vi ryddet og utbedret løypa i retning mot grensen, syd for ny Ei8. Vi har støtt på myrer og små elver. Det skaper utfordringer, men jevnt og trutt, og med god hjelp, har vi kommet oss videre. Løypa går i stor grad langs den gamle Kongeveien, og det er interessant i seg selv. Første etappe er planlagt frem til toppen av Rødserkleiva, sier Sandli.

Neste år gir man seg i kast med annen etappe frem til Søndre Brutjern. I 2019 er målet å nå helt frem til Kjølen Sportcenter. Da vil det flotte anlegget på grensen

knyttes sammen med Ørje sentrum, noe som vil gi Marker enda en attraksjon for alle som trives i skog og mark.

– Det er lagt ned mange dugnadstimer allerede, og flere blir de de neste par årene. Noen kroner koster det også, og vi er avhengig av støtte for å få dette til. Heldigvis er Marker Sparebank som alltid velvillig. Banken har gitt oss 25.000 kroner, og det er vi naturligvis svært takknemlige for, sier Kjell Sandli som nylig hadde med seg både banksjef Rune Iversen og markedssjef Bjørnar Storeheier til Sletta-området for å gi en liten orientering om arbeidet og veien videre.

Hvorfor bor du i Marker?

Gro Lene Gundelsby

– Det er faktisk veldig tilfeldig at jeg bor i Ørje. Hovedsakelig er det på grunn av jobb. Jeg hadde ingen tilknytning til stedet fra før og hadde så vidt hørt om det. Jeg er fra Råde, men ble

tilbudt jobb i Ørje for en del år tilbake. Siden har jeg blitt her. Nå bor jeg ved Sletta med mann og barn. Denne bygda viser seg å være et flott sted å bo.

Hydraulikk

Pressing av nye og gamle slanger, salg av koblinger, ansatser m.m.

Olje m.m.

Salg av motorolje, girolje, hydraulikkolje, universalolje (STOU), bremsevæske, spylervæske osv. fra Mobil

KLUND DRIFT OG UMLEIE

MASKINUTLEIE - SALG - SERVICE

Dekk

Salg og montering av traktor-, lastebil- og anleggsdekk

Maskinutleie

Minigraver, hoppetusse, biltransporter, maskinhenger osv.

Batterier og ladere

Salg og montering av startbatterier og batteriladere fra Sønnak Exide

MOBIL: 456 36 037 • MAIL: POST@KLUND.NET • WWW.KLUND.NET

Blant flinke bidragsytere til **årets TV-aksjon** var elevene på 7. trinn ved Marker skole. De hadde stands over hele Ørje for å samle inn penger.

Anna Felicia Lislerud Lundeby (fra venstre), Noah Dybvik Dybedahl og Cathrine Fosser hadde stand utenfor banklokalene i Storgata. De solgte lodder til inntekt for TV-aksjonen. Gevinstbordet besto av egenproduserte gaver laget på skolen.

Foto: Øyvind Ottersen

Under: Elevene på 7. trinn ved Marker skole gjorde en strålende innsats til inntekt for TV-aksjonen.

Foto: Randi Karin Tveit

Giverglede i Marker

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Årets TV-aksjon i oktober var til inntekt for UNICEF. Pengene går til utdanning for barn og unge i krigsområder. I Marker var det et stort engasjement. Ikke minst fra barneskolen og ungdomsskolen. Elevene på 7. trinn engasjerte seg ekstra i innsamlingen. De hadde i to dager stand på ulike steder i

Ørje. Der solgte de lodd, og gevinstene hadde selv laget i kunst- og håndverkstimerne.

6.880 kroner

Resultatet etter den flotte innsatsen var at elevene på 7. trinn fikk inn 6.880 kroner. I Marker var det bare banken og kommunen som bidro med større enkeltbeløp. Imponerende innsats av de unge

markingene! Resten av skolen bidro også. Både barneskolen og ungdomsskolen gjorde en fin innsats i forbindelse med årets aksjon. Blant annet bidro 3. trinn med 1.300 kroner fra sin sommeravslutning der de satte opp forestillingen «Sirkus Leatos».

Ungdomstrinnet hadde offisiell åpning av oppgradert kantine fredag 20. oktober. All omsetning

gikk da til TV-aksjonen. Her kom det inn 3.300 kroner.

TV-aksjon viste at markingene er flinke til å gi penger til dem som trenger hjelp. 178.782 kroner gir et snitt på kr. 49,70 per innbygger. Det er fjerde best i Østfold og nummer 191 av landets 427 kommuner. Landsgjennomsnittet per innbygger var kr. 43,28.

BESØK VÅRE BUTIKKER:
Vi selger alt
i hageutstyr, hundefor, kattefor
og driftsmidler til landbruket

SLORAFOSS
Telefon: 63 85 46 60

ØRJE, Haldenveien 71
Telefon 69 81 49 40

TRØGSTAD
Telefon: 69 82 43 00

www.norgesfor.no

Foto: Runar Drønen / Byline

Stell godt med juletreet

For å ha lengst mulig glede av juletreet er det en del enkle tiltak som kan gjøres.

Treet må akklimatiseres. Et tre som har stått ute i frost, må få en gradvis tilvenning til innklimaet. Før treet tas inn i stuevarmen, bør det oppbevares på et skyggefullt og kaldt sted. Hvis det er mulig, sett det i garasjen eller kjelleren. Da kan treet tine opp hvis det har vært frosset.

Klipp av eventuell emballasje så greinene får rette seg ut. Sag en tynn skive, to-tre centimeter, av roten- den før treet settes i juletrefoot med vannbeholder. Det gjør det lettere for treet å ta opp vann. Etterfyll med kaldt vann. Om det har noen effekt å blande holdbarhetsmiddel, sitronbrus eller noe annet i vannet, er det ulike meninger om. Det viktigste er at treet har tilgang på friskt vann.

Unngå å plassere treet for nær

varmekilder. Kort sagt behandles juletreet slik en gjør med vanlige snittblomster.

Still krav til kvalitet

Synet på hva som er et pent juletre, varierer fra person til person; stort eller lite, bredt eller smalt, gran eller furu. Valget er ditt. Men uavhengig av dette bør du se etter følgende:

At fargen er ensartet med tett og fyldig nålsetting. Det bør være et naturlig forhold mellom høyde og bredde. Bredden skal ikke være større enn høydenreet skal smalne jevnt av mot toppen.

Greinkransene skal være jevnt fordelt, uten for stor avstand. Treet skal virke tett og fyldig, ha rett stamme og bare ett toppskudd. Treet skal være symmetrisk med jevn fordeling av greiner rundt hele treet. Det skal ikke forekomme brukne eller døde greiner.

Kjølen Sportcenter
Åpent alle dager fra kl. 07.00–22.00

Lysløypa
Lengde: 2,5 km. Belyst til kl. 22 hver kveld. To kilometer ekstra sløyfe med natursnø (uten lys) i flatt og lettgått terreng.
Årskort: kr 300,- (inkl. tilgang til dusj, toaletter og trimrom)
Dagskort: kr 30,- (inkl. tilgang til dusj, toaletter og trimrom)

Årskort kan kjøpes på Gulf i Tøcksfors, Nilsen Sport i Ørje eller betales inn på konto 1050 14 33409 Marker Sparebank.
Barn under 16 år gratis.

Fasiliteter

- Dusjer m/ to omkleddingsrom/toaletter/handicaptolalett
- Styrkerom
- Smørebod
- Varmestue med kjøkken. Åpent alle dager.
- Parkeringsplass

Kjølen Sportcenter. tlf. 0047-928 56 595
E-post: nils@overkolen.com

Egen hoppbakke!

Oppdatert løypeinfo på www.overkolen.com

Mandelpoteter til JUL
5 kg poser à kr 30,-

Andre potetsorter

- Cerisa	- Grom
- Erika	- Asterix
- Fakse	- Labella
- Brage	- Pimpernell

Vi selger også
EGG og HONNING
SIRUP fra Linnea Finnskogen

Mange gode tilbud – følg oss på

TELEFON
41 52 30 17

Husk våre gavekurver
Fine til julegaver
Lages på bestilling

ANONBY GÅRD, 1870 ØRJE. E-POST: NESSET@HALDEN.NET

Nå er det **ikke lenge igjen til jul**, og jul er noe damene på Bakergaarden gleder seg veldig til. De er helt klare på hva de syns er det beste med julen, og de har mange gode tips til hvordan man får **ordentlig julestemning med god mat**.

Evy Klund (t.v.) og Gun Helen Gunneng gleder seg veldig til jul og all den gode julematen. De har flere tips å komme med for å toppe julestemningen.

Klart for masse julekos

MARTHE LAURENDZ JENSEN, TEKST
ØVIND OTTERSEN, FOTO

– Julen er full av tradisjoner, noe jeg syns det er viktig å følge opp, sier Gun Helen Gunneng. Kollega Evy Klund sier seg enig. Begge forsikrer at de virkelig elsker julen. Mye av gleden kommer selvsagt med maten, for Gun og Evy er uten tvil over gjennomsnittet glade i å lage mat.

Ribbe på julaften

– Ribbe er et must på julaften, sier Evy.
– Det er veldig godt og tradisjonelt, og man må ha både surkål, masse tyttebærsyltetøy og en god saus til. Steker man ribba på lille julaften, får man også julelukten av ribbe i huset litt lenger.
Gun har et godt tips til hva man kan bruke restene av ribba til.

– Når man varmer gårdsdagens ribbe og ruller den inn i en lefse med grov sennep, blir det utrolig godt!

Selv går de for ribbe på juleaften, med kjøttkaker og medisterpølser. Andre tradisjonelle og populære middagsretter denne dagen er rakfisk, lutefisk, pinnekjøtt og torsk. Til dessert velger begge riskrem med tykk og ordentlig rød saus, gjerne med en skogsbærblending.

Bakverk til jul

– Jeg syns jo også det er veldig gøy å bake, sier Gun. Hun både pynter og konstruerer pepperkakehus og får ekstra julestemning av å ta med noe av det på julemessa på Bruget før jul.

– Og så må man nesten lage sju slag, slik gammel tradisjon sier at man skal gjøre, sier hun.

– Da jeg hadde små barn i huset, kunne det skje at jeg laget 15–20 slag julekaker. Alt fra punsjboller til karameller, legger Evy til.

Tradisjonell julemat

Damene lister opp en rekke ting de mener hører julen til. Det er blant annet hjemmekokt brunost, eggelikør, julekake med rosiner, Sara Bernhard, kakemenn og hjemmebrygget øl. Krumkaker med multekrem er også noe man må ha til julekosen.

Skikkelig julestemning

– På julaften har vi faste tradisjoner som må følges, sier damene.

– Klokken tolv skal det hvert år være grøt med mandel og marsipangris til premie, sier Evy.

– Jeg må få med meg «Tre nøtter til Askepott» for å få den rette julestemningen, forteller Gun.

– Julestemningen kommer først når grana

tennes i sentrum. Før i tiden husker jeg at nissene alltid kom med hest og slede til julegran-tenningen. Det var ekstra stas.

Ekstra hygge

– Jeg elsker julen og at alle er så glade, sier Gun.
– Da er det ekstra hyggelig å jobbe på Bakergaarden.

– Noe av det hyggeligste med denne jobben er å komme hit før det har blitt lyst om morgenen, ta en kopp kaffe, tenne stearinlys og finne roen før vi åpner og de første kundene kommer, sier Evy.

– Det blir i år, som i fjor, julekalender på bakeriet. Hver dag skal en gjest få en kalenderpakke. Huset vil være pyntet, det er hektisk og utrolig koselig.

Det beste med julen

– Den aller beste julematen må være ribba, mener Gun.

– Å kunne nyte julen etter en god middag topper alt, sier Evy.

At vi må være takknemlige for at vi får feire jul, og at familien skal bli ekstra verdsatt, er begge klare på.

GLOMMEN
SKOG

Vi har skapt verdier for våre eiere siden 1903.
Vårt fokus har hele tiden vært det samme;

- høyest mulig tømmerpris
- full avsetning
- gode skogstjenester
- tydelig stemme for grunneierretten

- for deg og
skogen din

Om oss: Glommen Skog er eid av 3.700 andelseiere.
Geografien strekker seg fra Røros i nord til Kornsjø i sør.

www.glommen.no

Husk å skifte batteri

Alle røykvarslerbatterier må byttes ut
én gang i året. Disse får du selvsagt
gratis hos oss.

Kom innom kontoret vårt på Ørje, ring
oss på tlf 6981 0180 eller gå inn på
gjensidige.no/batteri for mer
informasjon.

Gjensidige Marker

Gjensidige

Marker El-Installasjon AS

Sletta 11, 1870 Ørje – Telefon 69 81 30 15

BOLIG – LANDBRUK – INDUSTRI – HYTTE – FRITIDSBOLIG

- Utfører ALT INNEN ELEKTRISK INSTALLASJON
- Vedlikeholdsavtaler
- Prosjektering
- Utleie av arbeidsstillas opptil 7 meter
- Vi utfører termografering og el-kontroll næring/landbruk

Svein Røen	982 46 194
Reidar Husebråten	982 46 191
Bjørn Bergbråten	982 46 192
E-post	bjorn@markerel.no

En ny
julehøytid står
for døren, og
den innledes
for alvor med
julegateåpning
i Ørje lørdag
25. november.
Denne tradi-
sjonsrike
folkefesten
kommer hvert
år i stand
takket være
dyktige ildsjeler
i lokalsam-
funnet.

Juleg

ØYVIND OTTERSEN, TEKST
MARTHE LAURENZ JENSEN, FOTO

Siste helg i november er fast tids-
punkt for åpning av julegatene i
Ørje. Da har folk fire uker på seg
til å få alt på plass til jul. Været
varierer alltid på denne dagen, men
folk kler seg godt, og flere steder i
sentrum er det tent bål og sørget
for at det er mulig å varme seg om
noen skulle ha behov for det.

Folkefest

Julegateåpningen er kanskje den
aller største folkefesten i Ørje.
Derfor fylles sentrum av folk som
er proppfulle av godt humør. Og
heldigvis for Markers innbyggere
finnes det ildsjeler i bygda. For en
folkefest som denne gjør seg ikke
selv. I uker og måneder har forberede-
lsene pågått. Nå er «finalen» like
om hjørnet, og det betyr at nok en
høytid er nær forestående i grense-
bygda.

Det gjør ikke noe om det skulle bli litt rufsete vær under julegateåpningen i Ørje. En rekke steder er det rigget til med bål. Det gir både stemning og litt ekstra varme.

Det er rom for mange gode opplevelser og hyggelige samtaler når «hele Marker» møtes til julegateåpning i Ørje 25. november.

Det er mulig å få kjøpt mye spennende når små og store kremmere inviterer til julegateåpning.

ateåpning i Ørje

Det blir ikke ordentlig jul i Marker uten julegateåpning og julemarked.

Skaper identitet

Julegateåpningen i Ørje er en folkefest som samler folk i alle aldre. Egne innbyggere er naturlig nok i flertall, men gjennom årene har vi truffet mange hyttefolk og besøkende fra nabokommuner. Det er trivelig i Ørje, og det vil gjerne folk oppleve år etter år.

Den lokale handelsstanden, kommunen og en rekke lag og foreninger går sammen om å skape stor stemning, hyggelig sosialt samvær, mange gode opplevelser og ikke minst optimisme. Og når julegrana er tent på ettermiddagen, er julen 2017 erklært for åpnet.

Julemarked

Julemarkedet starter klokka tolv. Da åpner julemarkedet i Storgata, som selvfølgelig er omgjort til

gågate denne dagen. Så går det slag i slag. Selv om Storgata er hovedarena, er det mange aktiviteter i tiliggende gater og områder. Ørje torg, rådhuset og Ørje Brug er også arenaer som markerer at julen er i gang.

Julemarkedet blir også i år av det gamle, gode slaget. Det betyr salgsboder hvor man får kjøpt julekaker, smultringer, julegodt, gløgg, saueskinn, julenek, fuglemat, kanelboller, falukorv, vafler, sveler, håndverksprodukter, egenproduserte julegaver, lodd, kalendere og mye mer. Salg av mat og drikke blir det også. Ingen skal gå sulten eller tørst fra julegateåpningen i Ørje.

Fylldig program

Arrangørene har nok en gang komponert et fylldig program for dagen. Dette kan du i sin helhet lese på annonseplass et annet sted i denne avisen. Vi skal likevel nevne noen av høydepunktene. Det blir

aktiviteter for store og små. Blant annet juleverksted for barn. Det er i Bruktbutikken. De yngste kan også få ri på hest, og mye spennende vil skje rundt speidernes leir i Storgata. Litt utpå dagen arrangeres en danseforestilling med barn og unge. Det skjer i rådhuset. Etter forestillingen blir det nissetog med Gråtass. Både store og små oppfordres til å ta på nisseklær og bli med på marsjen rundt i sentrum.

Juletre og julenisse

Julegrana tennes på torget og markerer at årets jul offisielt er åpnet. Og selvsagt kommer nissen! Som seg hør og bør har han med seg poser til barna. For i Ørje har alle barn selvfølgelig vært snille i år også!

Og er hungeren etter juleopplevelser fortsatt til stede, kan vi anbefale et besøk på Bakergaarden. Der vil Kristin og Marius synge julen inn klokka 19.

Utstillinger

De som vil ha ekstra kulturelt påfyll har flere muligheter. På Ørje Brug åpner kunstutstillingen «We add and subtract». Den byr på malerier og keramikk. I Uttersrudgården har fotoklubben utstilling. I Storgata sitter Grete Brustad Nilsen og selger og signerer sin flotte bok om Haldenkanalen. Og et steinkast unna, rundt hjørnet, er det åpent drivhus i Trollsundveien 12. Årstidens Beste byr på mye lekkert.

Pepperkakelandsby

Også i år skal det lages en lokal pepperkakelandsby. Barn og voksne oppfordres til å levere inn sitt bidrag til Bruktbutikken i Murgården. Alle innleverte bidrag fra og med fredag 24. november til fredag 17. desember er med i trekningen av fine premier.

Julegateåpning

LØRDAG 25. NOVEMBER

Boder og aktivitet i Ørje sentrum!

Kl. 12.00-16.00

Tradisjonelt julemarked med salgsboder hvor du bl.a. får kjøpt julekaker, julegodter, julegrøt, smultringer, gløgg, håndverksprodukter, saueskinn, fuglemat og julenek. Salg av mat og drikke.

Gjensidige deler ut gratis batterier og serverer kyllingklubber.

Juleverksted for barn i Bruktbutikken.

Ridning på hest.

Speiderne slår leir i Storgata.

Åpent drivhus i Trollundveien 12. Årstidens Beste har laget mye lekkert for salg!

Salgsutstilling Fotoklubben, Uttersrudgården.

«Kulturminner langs Haldenkanalen»

– Boksignering Grete B. Nilsen, i tidligere Sjokoladehagen.

Kl. 10-16 Matfatet holder åpent ved BåtCaféen.

Kl. 12.00 Vernissage: «We add and subtract», Galleri Ørje Brug.

Kunstutstilling med Peter Prütz og keramikk ved Elisabet Hallgren. Musikk ved Ragnar Kasbo.

Kl. 15.00: Danseforestilling med barn og unge på rådhuset. Smakebiter fra UKHs juleforestilling.

Kl. 15.45: Nissetog med Gråtass i teten. Små og store inviteres til å ta på nisseklær og bli med i nissetoget rundt i Ørje sentrum. NB! Start ved rådhuset.

Kl. 16.00: Tenning av julegrana på Torget i Ørje

Gang rundt juletreet. Utdeling av gratis poser til barna.

Kl. 19.00: Kristin og Ole Marius synger julen inn på Bakergaarden.

Kremmerne har mange gode tilbud!

– Velkommen til en hyggelig julehandel i Ørje!

Arrangør: Ørje Handelstand, MOT / Marker Kommune og Lions Club Marker.

Vil du ha oss her i morgen, bruk oss i dag!

ANONBY GÅRD, BAKERGAARDEN CAFÉ, NORGESPORTEN BIL, BILXTRA, DELIG ER JORDEN BLOMSTERBUTIKK, EGGEN GARTNERI, ENOGFØRTIN'N, FAMILY SPORTS CLUB, GJENSIDIGE MARKER, I GROS HAGE, KLIPPEKROKEN, MARKER SPAREBANK, NILSEN SPORT OG ELEKTRISK, NORGESFOR ØST, O. MOSBÆK AS, REMA 1000, RÅTT OG ROCOCO, SENTRUM FARGE OG GAVER, S-LAGET BRUKTBUTIKK, SLUSEBYEN DATA, SOLSTRAND TERRASSE, TORMODS DEKK OG BILPLEIE, ØRJE FOTTERAPI, ØRJE DYREKLINIKK.

BLI MED Å LAGE

**Ørjes egen
Pepperkakelandsby!**

Barn og voksne oppfordres til å levere inn sitt bidrag til Pepperkakelandsbyen i Bruktbutikken. Alle innleverte bidrag fra og med fredag 24. november til fredag 17. desember er med i trekningen av fine premier.

Husk også søndagsåpent på Ørje 10. og 17. desember!

«We add and subtract»

Kunstutstilling med Peter Prütz og keramikk ved Elisabet Hallgren

Galleri Ørje Brug:

Vernissage lørdag 25. nov. kl. 12. Musikk ved Ragnar Kasbo

Åpningstider:

Lørdag 25. og søndag 26. nov. kl. 12-16

Onsdag 29. nov. kl. 18-20

Lørdag 2. des. og søndag 3. des. kl. 12-16

Galleri Ørje Brug-Kanalmuseet, 1870 Ørje

FOTOKLUBBEN MED JULEUTSTILLING

Galleri

MFK

Marker Fotoklubb har Fotoutstilling

ÅPNINGSTIDER

Lørdag 25. november kl. 11 - 15

Søndag 26. november kl. 13 - 16

Søndag 3. desember kl. 13 - 16

Søndag 10. desember kl. 13 - 16

Søndag 17. desember kl. 13 - 16

Marker Fotoklubb ønsker å gjenta suksessen fra i sommer. Da ble det arrangert fotoutstilling i klubbens lokaler i Uttersrudgården, helt vest i Storgata.

– Sommerutstillingen ga mer-smak. Vi hadde veldig god respons og fikk mange godord fra de besøkende. Derfor setter vi opp en ny utstilling samme sted i desember, sier klubbleder Sigmund Heed.

– Vi solgte mange bilder i sommer. Det var naturligvis morsomt. Juleutstillingen blir også en salgsutstilling. Omfanget blir omtrent som sist. Det vil si at cirka førti bilder vil være utstilt. Ti-femten av våre medlemmer deltar, sier Heed. Han legger til at utstillingen åpner i forbindelse med julegate-åpningen 25. november.

– Deretter holder vi åpent i de påfølgende helgene fram til jul.

i Ørje

Grete selger og signerer kanalboka

Grete Brustad Nilsens bok om kulturminnene langs Haldenkanalen.

Grete Brustad Nilsens rykende ferske praktbok «Kulturminner langs Haldenkanalen» er i salg i distriktet. Boken er den perfekte julegave for alle med et forhold til vårt unike vassdrag og livet der gjennom tidene.

Boken selges og signeres på Historielagets møte på Marker Bo- og Servicesenter tirsdag 21. november, i Storgata 45 under julegateåpningen 25. november og under julemessen på Ørje Brug søndag 3. desember.

Ellers selges boken i Marker bibliotek, Ørje Bok- og Papirhandel, hos I Gros Hage i Ørje sentrum og i Møllerens Hus i Strømsfoss.

Boken kan også fås kjøpt ved henvendelse til Grete Brustad Nilsen på mobil 924 03 904.

Bakergården

Skolebrød med kakao, kaffe eller te
Under julegateåpningen kr 50,-

I desember gir vi deg julestemning også på søndager:
Søndag 10. desember kl. 13–17
Søndag 17. desember kl. 13–17

90 40
25 15

STORGATA 14, 1870 ØRJE. TLF 90 40 25 15
POST@SLUSEPORTEN.NO – WWW.BAKERGAARDEN.NO

Bakergården

Velkommen til en hyggelig julehandel!

Alle julegavene på ett sted!

NILSEN

SPORT ELEKTRISK LEKER

STORGATA 13
1870 ØRJE
69 81 11 44

MARKER KOMMUNE

*Vi ønsker alle
våre innbyggere en
riktig god jul
og et godt nytt år!*

Julen i gamle dager var helt annerledes enn i dag. De som har levd en stund, husker kanskje hvordan det var. Dagens unge har forhåpentligvis glede av å lære litt om hvordan julen ble feiret, hvordan maten ble laget og hva unge og gamle gjorde i løpet av julehøytiden.

Juleforberedelser og feiring

Synnøve Lilleng forteller:

Forberedelsene til jul begynte egentlig da vi tresket kornet. Da skulle vi ta vare på noen julenek – spekkenek – til jul så ikke musene spiste dem opp. Spekkenekene ble oppbevart i papirsekker på bua, for der var det musefritt.

Slakting

Så var det slakting. Den skulle foregå på nymåne, ellers ble flesket udrøyt. Da grisen skulle slaktes, måtte det forberedes grundig. Vi trengte mye vann og varmt vann. Og slakteren skulle først ha frokost.

Da grisen var avlivet, skulle det røres i blodet så det ikke levret seg. Blodet ble brukt til klubb, blodpølse og blodpudding. Da grisen var skollet og ferdig, skulle slakteren ha middag. Noen ganger vanket det en dram etterpå.

Damene tar over

Så var det damenes tur. Det skulle skilles tarmer og plukkes av ister. Tarmen og magen måtte tømmes for innhold, vaskes og vrenses. Magen ble flådd, vrenst, vasket og fylt med medisterdeig, saltet og speket.

Magesekken hadde et tjukt belegg inni. Dette fjernet vi. Gnide inn med salt, for da gikk det lettere av. Det ytterste skinnet på magesekken ble brukt som pølseskin. Tarmene ble blant annet brukt til blodpølse.

Om kvelden skulle grisen klyves i to. Vi tok ut isteret som satt mellom ribbena og magen. Så skulle lever, lunger og hode i vann. Grisehodet og lungene lå i vann i omtrent tre dager, og vannet måtte byttes hver dag. Leveren lå én dag i vann tilsatt eddik.

Da alt var utvannet, var det å lage leverkaker, leverpostei og lungemos. Så laget man hodesylte.

Hermetisering

Masse hermetisering fulgte deretter. For den gang hadde man ikke fryser til å ta vare på ma-

ten. Kotelettene ble brunet, og vi stekte kjøttkaker. Skinkesteken ble først stekt og deretter skåret i skiver og lagt på to-liters glass som så ble fylt med kraft. Vi brukte Norgesglass. Men franske glass var bredere og egnet seg best til kotelettene.

Glassene ble vasket i sodavann. Det ble også brukt bokser med to ører til hermetisering. Lokket ble lagt på, og en skrue fra øre til øre ble strammet til slik at lokket ble skrudd ned. Boksene måtte pusses med pussesten eller pussesand.

Så ble det brukt en stor kjele med rist i bunnen. Glassene ble plassert i kjelen, og denne ble fylt med kaldt vann. Da vannet fikk en temperatur på 70 grader, ble kjelen satt til side. Vi måtte være svært forsiktige for å unngå at glassene skulle sprekke. Da vannet var blitt lunkent, tok vi ut glassene. Maten var hermetisert, og den kunne nå holde seg lenge.

Husvask og ølbrygging

Det skulle selvfølgelig vaskes til jul. I hele huset. Alt måtte være pusset og rent. Og vi må ikke glemme ølbryggingen. Den måtte foregå i passe tid før jul, som regel rundt fjorten dager før. Vi tok enerkvister og kokte enerlåg. Kvistene ble kokt under lokk i halvannen time. Vi tilsatte humle, eventuelt bygg. Til 25 liter enerlåg ble det brukt 50 gram gjær og 2,5 kilo sukker.

Enerlågen ble først silt og tilsatt gjær ved 37 grader. Så skulle det i ett døgn «stå og gå», tilsatt sukkerkulør til farge. Ølet ble tappet på flasker og deretter korka. Korken måtte koke under lokk til den ble myk.

Håpet på månelys

Et spørsmål som kom hvert år var om det ville bli månelyst til jul. Det var så fint med lys når en skulle gå på besøk.

Og så var det kakene. Syv slag skulle bakes til jul. Hos oss var det hjortetakk, sandkaker, sirupskaker, goro, fattigmann, rosettbakkels og

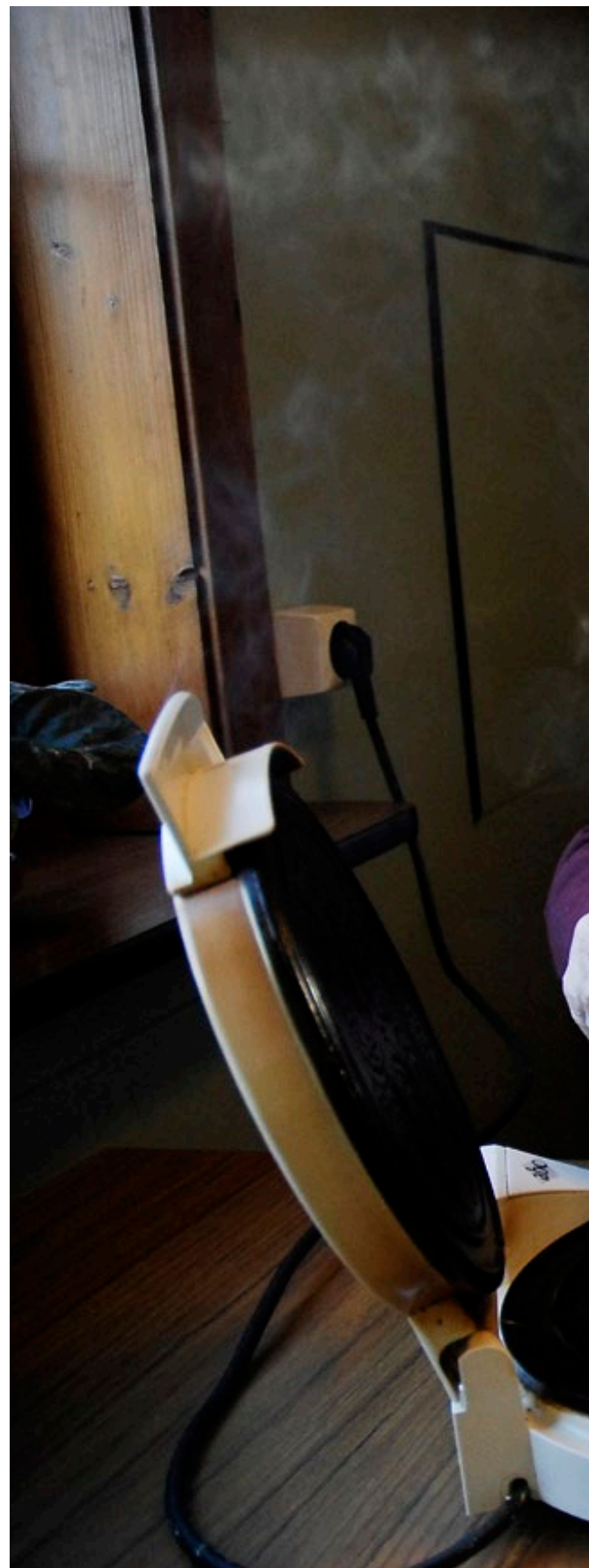
terte-ringer. I tillegg ble det bakt julekake og vørterkake. Vi bakte dessuten surbrød i bakerovnen. En bit av surdeigen ble tørket og måtte tas opp tre-fire dager før baking. Den ble satt i bløt – en liter tørket deig og en liter lunkent vann.

Alle måtte bade

Alle i huset måtte bade til jul. Store og små. Det skjedde på lille julaften. «Badekaret» var en avskjæring, ei tønne delt i to, plassert midt på kjøkkengulvet. Det var stor stas, fordi vi da hadde masse vann å skvulpe i. Jeg badet først – mor og far etterpå. Vi brukte Dr. Greves såpe for å bli ekstra rene og fine.

Endelig julaften

Julaften skulle fuglenekene på plass. Dyra skulle også ha en godbit. Hesten fikk havre og kuene fikk en ekstra boks med havremel. Det ble også satt ut grøt til nissen.

Synnøve Lilleng (92) i Aremark kan mer enn de fleste om gamle juletradisjoner. I denne artikkelen fra egne barne- og ungdomsår på 1930-tallet deler hun erfaringer, opplevelser og kunnskap med oss. Foto: Siri M. Dalnoki

Maten på julaften var hos oss ribbe med surkål og riskrem til dessert. Klokka 12 var det risgrøt med mandel. To søstre til far var hos oss på julekvelden. Mens vi var i fjøset og melket, var det kommet pakker under treet. Juletreet vårt var lite på grunn av plassen.

Da vi hadde spist julemiddagen, ble det gang rundt treet. Så ble pakkene åpnet. Vi fikk gjerne strikkede sokker eller strømper. Et år var gaven et pennal. Et annet år var det ransel. Fra onkel Kristian fikk vi en kasse med frukt og sjokolade.

Så måtte vi smake på alle kakeslagene, og da rakk vi ikke mer den dagen.

En kjedelig dag

Første dag jul var så kjedelig. Da skulle man ikke bruke saks eller synål. Vi skulle ikke spille noen ting. Det var en lang dag. Mange reiste til julotte

i Nössemark kirke klokka sju om morgenen på første juledag.

Annen dag jul var det enten besøk eller vi var på besøk.

Nyttår? Jeg kan ikke huske noe særskilt fra nyttår.

Juletrehøsting

Etter nyttår var det juletrehøsting. Det var hjemme eller i nabolaget. Vi ble bedt til Bøen. Grinder og Rustand. Da gikk vi på lang rekke over skogen. Vi så veien fordi vi hadde med fjøslykt. Vi måtte trække vei, men det hendte vi kjørte med hest. Vi gikk rundt juletreet, og vi fikk spise bokstavkjeks som var i kurvene på treet. Det ble også servert småkaker og brødmat med forskjellig julepålegg. Det var saft til barna og kaffe til de voksne.

Juletefest

Aller sist var det juletefest på Kvisler skole. Der leverte vi inn mat på kjøkkenet. Magda Akre kokte kaffe, og elever fra 7. klasse hjalp til. Vi gikk først rundt juletreet. Deretter hadde noen elever opplesning. Bespisning var et høydepunkt. Etterpå – ved åttetiden – gikk de minste og deres foreldre hjem. Vi større var tilbake og lekte til langt på kvelden. Det var morsomt og en fin kveld som gir gode minner.

Sanglekene rundt juletreet kunne være «Tyven, tyven», «Tre Gærne jenter i en ring», «Napoleon med sin hær», «Hei tomtegubber går i rad» og «Så vever vi vadmél».

Julehelgen varte den gang til trettende dag jul. Da var det ro og fred på gården og i skogen.

«Dere kan tegne eller skrive en liten julehistorie i timene etter spisefriminuttet». Lærer Thorvaldsen strammet tøybeltet i den grå lagerfrakken og kastet på sin lyse hårmanke. Så forlot han klasserommet. «Flott!» lød det i kor fra atten forventningsfulle røster.

Førjulsminner fra gamle

EILIF MOSBÆK, TEKST

Dette hadde de ventet på i mange dager. Fremdeles var det et par uker til jul, men tanker om nær forestående begivenhet fylte nå tankene hele dagen. Det kommende matgildet var det som minst opptok elevene. Selv om kjøttkaker og ribbestykker slett ikke var hverdagskost. Nei, det var utsiktene til en steinhard pakke under juletreet som kanskje kunne inneholde et par skøyter til å skru på beksønstøvlene. Eller enda bedre, om et par Splitkein-ski muligens dukket frem fra en bortgjemt krok i vedskjulet. Til alle som ikke husker treskiene: Splitkein var den store slageren blant limtreskiene som dominerte til platen overtok hegemoniet på 1980-tallet.

Kulde og snø

Årene etter ufreden i Europa og verden for øvrig hadde godt markerte skiller mellom årstidene. Det betydde at ukene før jul ofte var en blanding av både kulde og snø. «Kakelinna» et par uker før jul, altså mildværet som bare bekreftet regelen, gjorde at noen dager senere var kulda atter på plass. Hva var vel bedre enn blank stål på Krokstadstjernet, hvor man kalvbeint og etter beste evne styrte unna for is-skjæringsråkene?

Frysebokser og kjøleskap var ukjente begreper i disse årene. Store isblokker ble derfor skåret i tjernet og fraktet med hest og slede, for eksempel til isbingen ved Ørje Meieri i Lilleveien. Den var full av sagflis og is, og da kunne terningene vare det meste av påfølgende sommer.

Uteaktiviteter

Jule- og nyttårshelgen kunne ofte og med stor sikkerhet planlegges for uteaktivitet. Enten på skøyter, i akebakken eller i store og små bakker omkring Ørje. Trollhaugen, ved dagens Bommen anlegg, var en ti-femten meters hoppbakke. Fra åskammen tvers over elva, like ved søndre grensefort, styrtet overrennet ned mot hopp og unnarenn i en 50-meters bakke. Den eldre generasjons idrettsutøvere satte hverandre stevne der, i likhet med et stort antall av lignende arenaer over det ganske land. Treningsstudioer var et ukjent ord for norske ordlister. Gym-haller fantes kun i bysamfunn og var oftest forbeholdt de viderekomne utøverne.

Bygdas egne treningstrikoter gjennom 1940-tallet og tidlige 1950-tall besto av knickers og hjemmestrikkede gensere. Fottøyet, som vi har nevnt, omsluttet mors varme raggsokker. Lokal skitropp og mange juniorer fikk brodert Ørje Idrettslags logo vakkert på egenkreerte klubbgensere. Og på toppen; selvsagt en sveisen toppplue. Nedentil fulgte gjerne ny-motens strekkbukser, men det var for de mer bemedlede.

Samaritanen, i Marte Svenneruds skikkelse, hogger til slutt knuten over, etter å ha blitt konfrontert med hvert enkelt av barnas fortvilte utsagn. I prestens umiddelbare nærhet faller så replikken som skal følge denne barneskoleklassen videre gjennom livet: «Je tar alle sju. Itte no' knussel!». Illustrasjon fra Nordahl Rolfsens lesebok fra 1940.

Kniv som Tarzan

Mens tanker og drømmer om forestående uteaktiviteter, eller julemotiver, nå skulle finne veien ned på et tegneark de påfølgende skoletimene, hadde et par fremmelige elever funnet veien til vedkassa. Denne var forsynt med en skarp Mora-kniv som utelukkende var foreskrevet for spissing av blyanter og, når påkrevet; spikking av fliser til opptenning i den store etasjeovnen.

Skribentens store forkjærlighet for dette utmerkede redskapet hadde på daværende tidspunktet sin opprinnelse fra opplevelser på Ørje Vels kino. Johnny Weissmüller, som jungel-skikkelsen Tarzan, trakterte kniven på de mest fantastiske måter. Ikke bare var han en stupe- og svømmingens akrobat. Spesielt under avvæpning av uvelkomne røvere i eldoradoet fikk han vist sine kvaliteter. Hans kastepresisjon vakte enorm jubel fra benkeradene. Der satt de unge fremmelige som åndeløst hadde fulgt apemeneskets luftseilas gjennom tretopper og lianer – inntil kniven satte en stopper for bandittenes fremferd. Enten ved å punktere dekkene på

jeepen deres, eller mer dramatisk; en neve med revolver ble spiddet mot en trestamme.

Hvorfor ikke en liten kasteøvelse mot veggen bak vedkassa? Hold i knivbladet, sving mellom peke- og langfinger, løft over hodet, og så – et kast mot veggpanelet. Øvelse gjør mester. Tre til fire kast med en kniv skranglende i gulvet. Men omsider, der satt'n!

Tarzan junior

Rabalderet i ovnskroken hadde ikke gått upåaktet hen. Resten av klassen hadde – under velfortjent inntak av brødblinds etterfulgt av slurk fra melkeflaska – i stillhet fulgt ekvilibristens paradenummer. Opprømt av suksessen hadde han nå forflyttet seg til det oppbygde podiet ved kateteret og siktet inn et bord i taket. O, ve! På annet eller tredje forsøk festet kniven seg der oppe. Skoleklokka ringte inn i samme sekund!

Rask retrett til egen pult, og inn treder en mett og fornøyd lærer. Et advarende, skingrende rop lyder fra en av jentene i klassen: «Det er han E..., det er han E...!».

Ørje

Tiendedels sekunder blir til minutter – ja, timer i bevisstheten. Så faller kniven, nettopp idet Thorvaldsen stiger opp mot kateteret. Med minste mulige margin suser det som nå er et våpen ned og forbi en fortørnet lærer. Kniven blir svakt vibrerende sittende nedboret i gulvet, kun centimeterne fra skosnuten!

«Itte no' knussel»

I ettertankens skinnende lys ble avstraffelsen forbausende mild.

«Kanskje juniorutgaven av jungelens herre vil behage å komme hit opp», lød det fra det aller høyeste. Bakgrunnen for intermessoen var nå behørig avklart. En duknakket, askegrå yngling slepte seg nå mellom sine alt annet enn beundrende medelever frem til tavle og kateter. Uten alt for mange innledende bevegelser, ble nå en stol skjøvet frem og plassert tett inntil lærerens utkikkspunkt. Nordahl Rolfsens lesebok ble hentet ut av vitrineskapet, slått opp på en side med en av adventens mer prosaiske tekster, hvorpå boken ble skjøvet inn i knektens hender og poden beordret ned på stolen: «Les for oss, med høy og klar røst!».

Med innledningsvis skjelvende røst, som dog etter hvert tok seg noe opp, lød det fra stolen:

«Rik og barnløs satt Marte Svennerud, landhandlersken på Svennerud gård og holdt bygdas tøyler i sin hånd. Kunne folk betale, inndrev Marte Svennerud ubarmhjertig like til siste øre. Kunne de ikke betale, slo hun en strek over hele regnskapet. «Itte no' knussel», sa Marte Svennerud».

Slik trådte en historie om dyp familietragedie trinnvis frem, opplest av en i utgangspunkt lykkelig uvitende rabagast. Etter hvert som vi blir kjent med han «Far sjøl», den ferme Marte og en foreldreløs barneflokk på sju medlemmer, tiltok en grøtet oppleserstemme. Klassens øvrige åtte gutter og ni jenter led med både forteller og i enda sterkere grad barneflokken, som midt i begivenhetenes sentrum skulle forholde seg til prestens fordeling av barna i bygdesamfunnet.

Oppleser og kniv-ekvilibrist sank utmattet sammen på stolen, og lettere hiktelyder hørtes hist og her i klasserommet. Selv den alvorlige lærer hadde fått et forsonende drag over ansiktet.

Karakterbok

Skikk og bruk tilsa karakterbok etter første halvår i 5. klasse. Den foran nevnte rabagast fant enhver tenkelig unnskyldning, inntil han til sist måtte presentere denne premature CV-en til foreldrene. I bunnen av denne oppramsingen kunne man finne teksten «orden» og «oppførsel». Ved siste ord sto klart og tydelig: ng.

Tross alt, det var da funnet noe godt!

Julemesse på Ørje Brug

Søndag 3. desember er det julemesse på Ørje Brug. Arrangør er Kanalmuseet og mange flinke lokale krefter. Julemessen er alltid et høydepunkt i førjulstiden i Marker.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

– Julemessen vil følge god, gammel oppskrift. Men nytt av året er at smia skal bemannes og er åpen for publikum, forteller alltid like entusiastiske Reni Braarud.

For små og store

En ordentlig julemesse har mange aktiviteter for små og store. Og selvsagt blir det salg av masse rart som hører julen til. Deriblant julekaker, julebrus og julekaffe.

– Men kanskje viktigst av alt er at julemessen skal by på hyggelig samvær. Det skal være en koselig familiedag med massevis av god julestemning, sier Reni Braarud.

På plakaten ramses det opp fra menyen: Håndlagde stearinlys, rykende fersk julebakst, varme strikkeluer og tøfler til ute- og innebruk, kranser til pynt og til glede, julenek til dompap og meis, bøker om julen, tekstiler, vakre trearbeider, hjemmebakst flatbrød, lefser, brød og en frydefull blanding av juletrepynt.

Barnas dag

Julen er barnas høytid, og en julemesse skal selvsagt ha aktiviteter for de små. På Ørje Brug denne julemessedagen blir det blant mye annet anledning til å bake pepperkaker, høre om Morten Skogmus og andre små julehistorier.

– Vi ses på julemesse på Ørje Brug. Julen blir ikke god av seg selv. Møt opp! sier Reni Braarud.

Tradisjonen tro!

Om det regner eller sner; det lar seg ikke bortforklare; det lakker og lir mot jul atter en gang! Derfor er vi mange som har gleden av å invitere – store og små – til:

ÅRETS JULEMESSE PÅ ØRJE BRUG Søndag 3. desember kl. 11–15

AKTIVITETER – for store og små

SALG – av masse rart som hører julen til, og ikke minst julekaker, julebrus og julekaffe!

MEN – fremfor alt et hyggelig samvær!

Her selges håndlagde stearinlys! Rykende fersk julebakst! Varme strikkeluer og tøfler til ute- og innebruk! Og ikke nok med det: Kranser til pynt og til glede! Julenek til dompap og meis! Bøker om julen; dens mysterier og historier!

Tekstiler av ymse slag og vakre trearbeider! Hjemmebakst flatbrød, lefser og brød! En frydefull blanding av juletrepynt til hjemmet, til venner og slektninger!

Barna:

De kan bake-bake pepperkaker! Én kilo pepper, Morten Skogmus! eller høre små julehistorier bli lest og fortalt!

**Julegaver i alle prisklasser!
Kunstutstilling med Peter Prütz og Elisabet Hallgren
malerier og keramikk**

TA ALLE BARN, TA VENNER, FAMILIE og BEKJENTE MED til ØRJE BRUG – søndag den 3. desember fra kl. 11 til kl. 15!

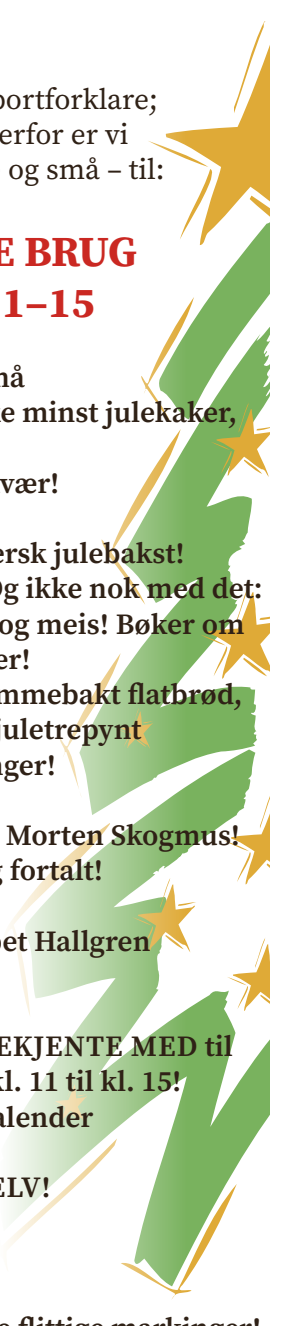
– så tjuvåpner vi Markers egen julekalender

JULA BLIR IKKE GOD AV SEG SELV!

vi sees den 3. desember 2017

på Ørje Brug

Arr.: Kanalmuseet i Ørje, i samarbeid med utallige flittige markinger!

Ildsjelene i Marker Teaterselskap kastet seg ut på dypt vann da de ga seg i kast med den verdenskjente musikalen «Little Shop of Horrors». Det ble verken mageplask eller drukning. Stor suksess og tre nesten fulle hus var vel fortjent.

Ensemblet mottok fortjent hyllest fra en nesten fullsatt sal etter en festlig forestilling.

Janne Hea Svebakken og Jan Harald Thorgrimsbo i hver sin hovedrolle. Begge leverte innsats det står stor respekt av.

Simen Gunneng debuterte som musikalskuespiller i rollen som en skinnjakkekledd tannlegebølle. Han kom fra debuten med æren i behold. Gunneng er kjent blant annet som en dyktig vokalist i Dixie Freaks og Ødemark.

Suksess for lokal horormusikal

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Jon Dehli i teaterselskapet forteller at det ble solgt 550 billetter til de tre forestillingene i Marker rådhus. Det betyr at det kun var få ledige seter. Til å være den aller første lokale musikal av dette formatet, må besøket sies å være imponerende godt. Publikummere vi snakket med bekreftet da også suksessen. De storkoste seg og ga høyllytt uttrykk for nettopp det.

– Vi er veldig godt fornøyd. Dette var bedre enn forventet, og vi har fått mange positive tilbakemeldinger. Det er selvsagt hyggelig, for dette har vært en stor satsing. Den største økonomisk sett for Marker Teaterselskap noensinne, sier Jon Dehli.

Gode prestasjoner

«Little Shop of Horrors» er en musikal mange har et forhold til. Folk har sett den på en scene eller på tv. Musikken er fengende, og kostymer

og farger er iøynefallende. Regissør Anneli Solli har hatt en krevende oppgave siden så mange av publikummerne «sitter på fasiten». Derfor er det ekstra morsomt å kunne konstatere at resultatet ble en imponerende forestilling. Festlig, morsom, spennende og spekket med fengende musikk. Forestillingen var naturlig nok ikke uten skjønnhetsfeil, men totalinntrykket er at dette holdt mål i massevis.

Vi noterte mange fine skuespillerprestasjoner. Også fra dem som aldri før har vært skuespiller på en scene. Vi registrerte at sangferdighetene var gode, faktisk det som imponerte aller mest. At Anette Løvtangen kan synge, se det visste vi. Hun var den kjøttetende planten, og da kom det godt med å ha en kraftfull stemme. Ekstra imponert ble vi også over Janne Hea Svebakken. Resten av ensemblet har heller ingen grunn til å skjemmes over innsatsen. Navn som Jan Harald Thorgrimsbo, Lars Johansson, Simen Gunneng, Hanne Beathe Wiig, Anne Key

Frøberg, Ruth Amalie Olsen Torp og enda noen til kan alle puste lettet ut i visshet om at de har levert varene til mer enn godkjent.

Også de mange i kulissene fortjener honnør. En musikaloppsetning er langt mer en det som foregår på scenen.

Grotesk handling

«Little Shop of Horrors» er en humoristisk skrekkmusikal skrevet av Howard Ashman. Musikken er signert Alan Menken. Musikalen ble laget tidlig på 1980-tallet og har gått sin seiersgang over hele verden.

Stykkets handling er både grotesk og morsom. Den unnselige nerden Seymour jobber i en blomsterbutikk og er opptatt av sjeldne planter. Han inngår en pakt med en liten plante for å vinne jenta han elsker. Men den merkelige planten trenger blod for å overleve. Det får den, og planten blir både stor, farlig og dominerende.

To plakater som forteller mye om hvordan det var å være skoleelev og barn i gamle dager.

«Høflighet koster intet, men utretter meget»

Hvordan var det på skolen i «hine hårde dage». Disse plakater forteller om en helt annen verden, selv om det bare er noen tiår siden.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Dagens skoleelever kan vanskelig sette seg inn i hvordan det en gang var. Det kan knapt deres foreldre. Men besteforeldrene, derimot, de forteller nok mer enn gjerne fra sin skoletid – om de

blir spurt. For skolehverdagen har vært ganske annerledes. Ikke var det pc, ikke var det smartboards eller andre tekniske hjelpemidler. Faktisk er det ikke så veldig lenge siden det ble slutt på bruken av blekk og blekkhus til penskrift.

Disiplin

Ordet disiplin var heller ikke noe fremmedord i «gamle dager». Den gang var det én lærer i hver klasse. Da var disiplin ekstra viktig. Dårlig oppførsel ble straffet. I riktig gamle tider var det fysisk avstraffelse. Senere er straffemetodene blitt stadig mildere, og i dag snakker man

ikke om straff, men om reaksjoner eller konsekvenser.

I Rømskog ligger den nedlagte Sandem-skolen. Der er det nå kunstgalleri. Guri Lindaas, enke etter kunstneren Arne Lindaas, har tatt vare på et stort antall av mannens arbeider i tre og glass. Men den gamle skolen har også et gammelt klasserom intakt. Der fant vi blant mye annet spennende to plakater på veggen. De illustrerer godt hvordan det en gang var i en norsk skole. Kontrasten til dagens skole er enorm. Ikke bare i forhold til utstyr, men også i forhold til mentalitet og regler. I klasserommet var det ikke mye demokrati.

Advarer mot useriøse trafikkskoler

Statens vegvesen har den siste tiden fått flere henvendelser om useriøse trafikkskoler.

–Sjekk om skolen du vil bruke, er godkjent før du benytter deg av den, sier Rune Granum i Statens vegvesen, Region øst.

Trafikkskolenes oppgave er å utdanne trygge og gode sjåførere. De fleste tar denne oppgaven på alvor, noen slurver litt, mens enkelte virker å gi fullstendig blaffen.

– Vi får altfor ofte henvendelser fra både publikum og førerprøvesensorer som får våre alarmklokker til å ringe, sier Rune Granum. Han leder faggruppen som fører tilsyn med trafikkskole-

ne i Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark og Oppland.

– Det kan for eksempel dreie seg om skoler som gjentatte ganger har «utdannet» kandidater som ikke er i nærheten av å være klare til å kjøre opp når de kommer til sin oppkjøringstime. Det hender nivået på kandidatene er så dårlig at våre sensorer må avbryte prøven av hensynet til egen og andres sikkerhet. En seriøs trafikklærer vil ikke la slikt skje, sier Granum.

Sjekk vegvesen.no

Det koster mye penger å «ta lappen». Det er derfor lett å la seg lokke av lave priser når man leter etter trafikkskole. Dette kan bli dyrt i lengden.

– Hvis man ikke får den opplæringen man skal ha, hjelper det ikke at timeprisen er lav. Vi får stadig henvendelser om trafikkskoler som ikke er godkjent, og som ikke leverer de tjenestene elevene har betalt for. Vår erfaring er dessverre at trafikkskoler drevet av innvandrere er overrepresentert i denne sammenhengen, sier Granum.

Han oppfordrer alle som skal kjøre opp, om å sjekke at skolen de planlegger å bruke er godkjent.

– På vegvesen.no finner du enkelt siden «Finn godkjent trafikkskole». Der kan du sjekke skolen din eller finne en godkjent trafikkskole i nærheten av der du bor. Dersom du ikke ser din skole i vår oversikt, er mitt soleklare råd at du finner deg en ny.

Det lønner seg ikke å la seg lure, sier Granum engasjert.

Fører tilsyn med godkjente skoler

For å bli godkjent av Statens vegvesen må en trafikkskole oppfylle en rekke krav.

– Vi fører tilsyn med alle godkjente skoler for å kontrollere at de gir trafikkopplæring slik det er bestemt, og at undervisningen holder en god faglig og pedagogisk standard. Dersom trafikkskolene og -lærerne ikke retter påpekte forhold etter tilsyn eller gjør grove brudd på reglene om trafikkopplæring, kan det gis reaksjoner som advarsel eller inndragning av godkjenninger, sier Rune Granum.

Ørje har fått en **ny forretning**. For kort tid siden åpnet **Stasbil** i nyoppussede lokaler helt inntil E18. Store vinduer ut mot veien gir ekstra oppmerksomhet. Forhåpentligvis frister **grombilene** mange til å besøke nyetablerte Stasbil.

Kanskje en gammel, legendarisk Citroën står på ønskelisten?

Even Eng (t.h.) er daglig leder i nyetablerte Stasbil. Sammen med Ivar Skogstad (t.v.) og pappa Gulbrand er Even også medeier.

Bilkult

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Stasbil er altså navnet på den nye bilforretningen. Det passer bra og er slett ikke tilfeldig valgt. For det må være skikkelig stas å bli eier av en lekker bil av både nyere, eldre eller skikkelig gammel årgang.

24 år gamle Even Eng er daglig leder og medeier i det nye selskapet. Han har studier i USA bak seg, og derfra har han med seg gode kontakter. Det kommer godt med. I tillegg til Even er pappa Gulbrand Eng og Ivar Skogstad medeiere

Frister det med en Volvo Amazon eller en VW boble?

Også nyere biler i kategorien «stas å ha» er til salgs hos Stasbil i Ørje.

Mange godbiter å se blant bilene i Stasbils lyse og flotte lokaler ut mot E18 i Ørje.

ur i egen butikk

i firmaet. De to eier også lokalene der den nye bilforretningen har etablert seg.

Nisjebutikk

Stasbil er i høyeste grad en nisjebutikk. I de lyse og delikate lokalene, med gamle Ørje-bilder på veggene, kan folk kose seg, titte, spørre, drømme og forhåpentligvis også handle. Dette er ingen tradisjonell bilbutikk. Dette er for entusiaster og nostalgikere.

– Ja, dette er en nisjebutikk. Her skal vi selge det som mange drømmer om, men som de kanskje ikke får tak i. Eller som de ikke tør å bruke

penger på. Hos Stasbil skal kundene være trygge på at de kjøper en bil i god stand, sier Even Eng.

Attraksjon

Interessen for bil er stor i Norge. Gamle biler vekker minner. Ikke bare store, flotte dollarglis, men også noe så enkelt som VW boble eller Volvo Amazon. Biler som i sin tid preget samfunnet. I dag er de samlerobjekter. Stasbil har dem begge.

Even Eng, Gulbrand Eng og Ivar Skogstad håper at Stasbil blir et fint tilskudd til Markers næringsliv. For Even er det snakk om en egen

arbeidsplass og en fremtid innenfor et interessefelt han har hatt hele livet. Derfor er det viktig å bygge opp et godt rykte, sten for sten. Da vil kunder valfarte til Ørje. Har Stasbil en godbit å by på, ja da vil folk reise «hur langt som helst».

– Vi kjøper inn biler fra privatpersoner, og vi tråler Finn.no for å se om det er noe å hente der. Vi kan også selge biler i kommisjon. Det er bare å ta kontakt, enten du ønsker en spesiell bil eller om du har en du vil selge, sier Even Eng.

Nils og Peer til Askim

I sommer hadde han stor suksess med sin Peer Gynt-forestilling under «Lørdag i slusene» i Ørje. Nå får folk i Indre en ny sjanse. Nils Skogstad har leid Askim Kulturhus for å fremføre Ibsens mesterverk torsdag 21. desember.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

I år er det 150 år siden Henrik Ibsen skrev stykket om Peer Gynt. Det måtte selvfølgelig også markeres i Ørje. Nils Skogstad spilte den ekstraordinære figuren Peer Gynt. Med seg på scenen hadde han Arne Dehli som forteller, Camilla Trosterud som Mor Åse og musikerne Runar Patriksson og Frida Bremnes. De imponerte alle sammen, og publikum var storfnøyd.

– Samme ensemble blir med til Askim, men dessverre uten Frida.

Nils Skogstad leverte en strålende tolkning av Peer Gynt i Ørje sluser midt i juli. 21. desember setter han opp forestillingen i Askim Kulturhus. Foto: Øyvind Ottersen

Hun hadde ikke anledning. Jeg jobber med å skaffe en erstatter på fiolin, sier Nils Skogstad.

Oppfordring

– Jeg fikk mange positive tilbake-

meldinger etter arrangementet i slusene i juli. Derfor har jeg valgt å sette forestillingen opp i Askim Kulturhus like før jul. De som ikke fikk sett forestillingen i sommer får dermed en ny sjanse, sier Nils.

– Og kanskje de som var på plass i slusene vil se den en gang til?

– Ja, det hadde vært hyggelig. De er selvsagt også hjertelig velkommen, sier Skogstad.

HP Sprocket fotoskriver

Skriver ut bilder på 50x76 mm direkte fra mobilen.

Kr **1.490,-**

Vi selger mobilabonnement fra Telenor og hjelper deg / utfører service på PC, mobil og nettbrett

SluseByen D@ta AS

Tvillinggata 1 Ørje. Tlf. 69 81 20 15. E-post: post@slusebyendata.no

KAMPANJE MARKER KOMMUNE HØSTEN 2017

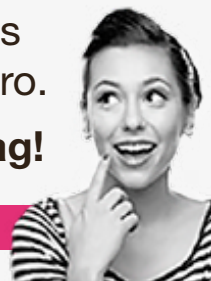
Vinn et nettbrett!

Regningene dine betales automatisk med AvtaleGiro.

Ta i bruk AvtaleGiro i dag!

Avtale Giro

Vi holder alle avtaler.

Opprett eFaktura eller AvtaleGiro på dine regninger fra Marker kommune innen 30. november 2017 og vær med i trekningen av et nettbrett.

Se mer informasjon på Marker kommunes hjemmeside.

MARKER KOMMUNE

Peter Prütz stiller ut en rekke malerier på årets juleutstilling i Galleri Ørje Brug.

Juleutstilling på Bruget

Årets juleutstilling i Galleri Ørje Brug heter «We add and subtract».

Utstillere er Peter Prütz og Elisabet Hallgren. Det blir åpning lørdag 25. november.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Peter Prütz (63) er en Stockholm-utdannet kunstner med eget atelier i landlige omgivelser Dalsland. Han baserer sin kunst på skisser, minner, notater eller rene øyeblikksbilder. Han er spesielt opptatt av motiver

fra by og skjærgård, men innrømmer at han finner mange motiver på sine reiser rundt i ulike naturlandskap med klipper, fjell og vann.

– Jeg liker den direkte, halvt abstrakte forenklingen av motivet, sier Prütz, som helst jobber med oljemaling.

I 2014 arbeidet Prütz med temaet «Storstadsblues». Resultatet ble en rekke malerier som har vært vist på ulike utstillinger. Noen av bildene kan du se på Ørje denne julen.

Keramikk

I tillegg til billedkunst signert Peter

Prütz, skal besøkende i Galleri Ørje Brug få se en rekke flotte keramikkarbeider av Elisabeth Hallgren.

Under åpningen av utstillingen 25. november, vernissagen, vil Markers egen Ragnar Kasbo sørge for vakker musikk tilpasset anledningen.

Stort utvalg i julegaver

Klokker, smykker, kjøkkenartikler og stort og smått til jul. Og selvsagt alt en fargehandel kan by på.

Nytt teppe til jul? Godt utvalg i salongtepper og løpere

SENTRUM
FARGE OG GAVER

Malermester
og gullsmed

TELEFON 69 81 14 70. STORGATA 56, 1870 ØRJE
VIDAR@SENTRUMFARGE.NO

KLIPPEKROKEN FRISØR

Juleforberedelsene starter hos Klippekrøken! Unn deg det beste. La oss ta oss av håret.

Kjøp et gavekort til noen du er glad i!

[Husk å bestille time i god tid før jul!]

G A V E K O R T

CUTRIN RENATI PRA MICHEL REF. MORECCANOIL

STORGATA 46, 1870 ØRJE. 69 81 11 54

Linn Charlotte Klund fra Marker og kjæresten **Paul Lübke** fra Tyskland er på sitt livs store eventyr – en jordomseiling i seilbåt.

Truende korallrev og ublåde møter

Den planlagte non-stop seilassen fra Marquesas over til Vanuatu så aldri dagens lys, siden det polynesiske øyriket frista til å legge inn flere avstikkere på ruta. Atollene ligger tett i tett og varter opp med turkise, beskytta laguner, palmesus og dus.

Av og til blir vi minnet på at seiling ikke bare er slit og reparasjoner, men faktisk også har sine romantiske sider.

Ja, visst høres det idyllisk ut. Likevel har mangel på navigasjonsinstrumenter, sjøkart og lokalgeografi fått mang en båt til å ende sine dager på det truende korallrevet. Selv om vi har både GPS og papirkart på stell, ble vi fullstendig tatt på senga da vi nærma oss en av de mindre besøkte perlene.

Skummelt

Flau vind og motstrøm hadde satt kjepper i hjulene for oss, så vi var etter tidsplanen. Men entreen i siste atoll hadde gått som en lek, og det fallende mørket satte ingen stopper for å kaste anker. For dem som ikke er kjent med atoller, består disse av et ringrev med et fåtall dype smutthull, som ikke minst kommer seilere til gode. Det er ikke gitt at det er noen inngang, og blant annet verserer en historie om en båt som ble skylt over revet og inn i lagunen, hvorpå mannskapet tilbrakte halvannet år på å meisle en sjakt gjennom korallene for å unnsnippe fangenskapet i paradiset.

Toau skulle i følge kartet ha to åpninger, men som skulle bli en utfordring å finne en overskyet kveld med kurs mot en bekmørk øykjede uten tegn til innlagt strøm. Fra tønnene som skulle geleide oss inn, var det heller ikke noe hjelp å hente. Alt vi så var en rød og grønn bøye i det fjerne. De blinket i et helt annet mønster enn hva kartet tilsa. Vi måtte i stedet peile oss inn på hovedåpningen hvor vi tok opp kampen mot det voldsomme tidevannet, som vi definitivt hadde undervurdert.

Haraball

Når bølgene som skylls inn fra tusen meters dybde skal skvises gjennom et stred som ikke engang måler en halv kilometer på det bredeste, blir det haraball. Halvveis gjennom ga motoren opp, og vel inne i lagunen måtte vi krysse i sneglefart før vi runda hjørnet der man skulle kunne ankre opp.

Ingen skjær i sjøen, bare koraller i hopetall som ankerkjettingen lett kan hekte seg fast i. Derfor vil man nødig ankre for dypt til å kunne dykke ned og lirke den løs. Korallhodene kan

ha halser som strekker seg titalls meter opp fra dypet, og de potensielle minene lurar således like under overflaten.

I tillegg glimret månen fortsatt med sitt fravær mens den varslete fralandsbrisen i realiteten skjøv oss parallelt med strandlinja. Vi kjente tydelig at vi dunka borti noe, og vips var vi fanga inne i en labyrint av abstrakte formasjoner. Da vi speidet terrenget ved hjelp av lommelykta, ga ansamlingene av rev oss kraftig hodebry. Åssen i all verden skulle vi unnsnippe labyrinten med en defekt motor og en kjøl som stikker to meter?

Alt hadde gått i slow motion, og vannet stod nærmest stille. Og båten led ikke noen nød – foreløpig. I tillegg var vi i ly av øya som holdt vinden i sjakk. Hadde den bare pushet oss utover i stedet for sidelengs!

Fikk en idé

Hva med å forflytte båten selv? Det er en kjent sak at motstanden under vann kun er en brøkdel av tyngdekraften, så pytt-pytt. Hva er vel 4–5 tonn? Ironi ble til alvor da Paul dro på seg svømmeføttene og Linn Charlotte lyste opp de mest langstrakte korallene. Litt etter litt, etter noen runder med prøving og feiling, lyktes det Paul å dra «Amanda-Trabanthea» ut på dypere vann. Letta og slitne krøp vi til køys og sovna før vi visste ordet av det.

Fargerikt

Foruten at korallrev kan være noe herk, huser de et mylder av fargerike arter fra fisk- og skalldyrverdenen. Dager med snorkling og fiske ga oss eksempelvis muligheten til å se hai på nært hold, samt slurpe i oss fersk østers. Dessverre er mange rev i ferd med å dø ut, og de nakne, livløse formasjonene er et sørgelig syn. Levende eller døde, det er likevel noe spektakulært over disse kreasjonene som danner landskap i form av daler og klipper under vann og skaper en sterk kontrast til de langstrakte sandstrendene.

De neste øyene skulle derimot by på mer kupert landskap, og det artige med Polynesia er at kostholdet varierer fra sted til sted, avhengig av hva som finnes der. I Tuhamotu kunne vi fråse i kokosnøtter, og vi lærte oss å lage kokosmelk. Via kokosbrød og -rispudding endte de kulinariske eksperimentene i kondensert kokosmelk, som er en utsøkt syltetøyerstatning. Det er også kjent som *creme de coco* for alle som liker Piña Colada.

Fri jakt

På flere av øyene i Fransk Polynesia er det fritt fram for å jakte på gris, høner og kyllinger – uten våpen, vel å merke.

Her i Tiki-land var hanegal og klukking hverdagskost, på lik linje med løshundene og -kattene som markerte sitt territorium i Latin-Amerika.

Velkommen til sydhavsparadiset, nærmere bestemt Toau.

Griser og høns er langt vanligere enn hunder og katter i Polynesia.

Vi tok utfordringen. De mer eller mindre nyklekkede husdyra vi er vant til fra kyllinghuset hjemme i Rødnes, er ikke akkurat kjent for å være spesielt intelligente vesener, så å fange en kylling kunne da ikke være noen sak. Mer feil kunne vi ikke ha tatt, for det viste seg raskt at vi hadde med ekte hardcore høns å gjøre. Høner som hadde øyne i nakken og bare lot seg lure to ganger til tross for en håndfull ivrige jaktforsøk med fransk baguette og kokosflak som lokkemat; favorittsnacksen deres. Dette var høner som skygga banen hvis det var fare på ferde, som kunne skrike, vræle og slåss. Ja, høner som fløy fra tre til tre og minnet mer om papegøyer! Frittgående høns dekker ikke på langt nær beskrivelsen. Vi snakker om villfjærkre som er så seigt og hardt at man aldri blir ferdig med å tygge. Hanen, som fikk godgjøre seg en hel kveld på grillen, var derimot ikke så ille.

En gedigen hane og ferske kokosnøtter er bare noe av det Stillehavet har å by på.

Tahiti

De franske øyenes knutepunkt er Tahiti; et lite stykke Europa midt i smørøyet av Polynesia. Selv om det er mye fin natur, skiller dette samfunnet seg merkbart fra naboøygruppene. Travle gågater, innpåsletne selgere, cruiseskip, luksusyachter og firefelts motorvei. For å nevne noe. I tillegg er folk mye mer busy og synes ikke å være like fornøyd med tilværelsen som sine landsmenn i øst, der smilet alltid sitter løst.

Hovedstaden Papeete er som en moderne, fransk storby med et hint av polynesiske innslag. De store supermarkedene bugner over av eksklusive oster, patéer, middelhavsoliven, croissanter, fylte makroner og andre herligheter. Mens enkelte produkter faktisk stammer fra øya, er noen utvalgte matvarer subsidiert, og resten havner inn under importpris-kategorien. Utafor døra råtner papayaen og brødfruktene på trærne. Byen er som en gryte av franskmenn, turister og lokale, som nesten putrer over på grunn av plassmangel. Masete, rett og slett. Noe som gjorde at vi ville videre så snart det lot seg gjøre.

Marerittet er et faktum. Vi sitter fast på revet og forbereder redningsaksjon. Stadig økende vind spolerer muligheten til vente på høyvann, og vi må sette vår lit til motorbåten til styrbord for oss.

Hovedgrunnen til stoppen var å skaffe nødvendig utstyr til båten, og da er et større handelssentrum med hav på alle kanter en fordel. De to-tre marinaene og maritime utsalgene som fantes, var godt spredt, og det var ikke noe sentrum for seilbåter. For å sjekke ut båt og mannskap ble vi beordra til flyplassen i nabo-byen, kun for å få beskjed om at vi hadde ikke trengt å komme likevel. Vi ble forundra over mangelen på maritime fasiliteter, og verst av alt – ingen så ut til å heve et øyenbryn når båter rett som det var, gikk på grunn.

Kraftig smell

Da vi skulle flytte oss fra den perifere ankerplassen til en mer sentral en, smalt det på ordentlig. Aldri kommer vi til å glemme følelsen da båten stoppa opp i tro ABS-stil. Forut lå, flekkvis, oransje rev, og kjølen lot seg ikke rikke fra det store korallhodet midtskips. Bånn gass i revers. Til ingen nytte. Vi satt fast, var stuck. Heldigvis var motoren intakt igjen, så vi kunne holde båten i sjakk og hindre den kraftige vinden fra å presse oss framover.

Neste forsøk: Bommen ut til sida, og båten i full revers mens vi la all vår vekt på bommen. Nope! Midt i håpløsheten kom en jolle etterfulgt av en motorbåt. Mannskapet ba oss kaste over en line. Det så ut som de visste hva de drev med, men vi likte dårlig at de skulle dra «Amanda» til styrbord med rå makt. Vi måtte jo ta en line fra toppen av masta og krenge henne på sida først, prøvde vi å si. Den gang ei. De dro henne av revet – et nervepirrende øyeblikk der vi var veldig glad for å ha forsterka kjølen på Jamaica. Ellers ser vi ikke bort i fra at den hadde gitt etter. Phew!

Vi var fri igjen og skulle straks få høre at vi ikke var de første til å råke ut for dette. Bare to uker tidligere hadde en annen seilbåt blitt sittende fast og fått roret brukket. Det mangla nemlig en sentral tønne i farleden, som lett kunne forveksles med en annen. Sånt kunne man forventa på en av de andre, avsidesliggende øyene. Men midt i kanalen inn til selveste hovedstaden på hovedøya i Fransk Polynesia? Med korallrev på alle kanter. Excusez moi, er det ikke riktig vel bevarte?

Heldigvis slapp vi med skrekken, noe avskrapa bunnstoff her og der og et par-tre miniatyrkorallhoder som hadde boret seg inn i kjølen.

Ublide møter

Selvsagt skal man ikke dra alle over én kam. Vi møtte også hyggelige og imøtekommende folk. Dessverre er det de ublide møtene med arrogante øyboere som fikk oss til å ønske at vi hadde droppa hele øya. For eksempel bartenderen som ikke ville gi Paul en ny internettkupong da den første kutta ut etter bare ti minutter.

– Da må dere bestille noe mer å drikke.

– Men vi har jo akkurat bestilt espresso! Et kvarter er alt vi trenger for å laste opp bildene til avisa vi skriver for og sende dem pluss en annen mail.

– Det går ikke. Da får jeg trøbbel med sjefen min.

Herlig kundeservice altså.

Men den som tok kaka var den kajakkpadlende dama som ga oss en alvorlig skjennepreken. Vi måtte jo forstå at vi ikke kunne ligge til ankers her, rett foran båten og huset hennes! Når det skal sies, var hennes definisjon av avstander latterlig overdrevet. Seilbåten lå til pynt et par båtlengder i fra oss, og derfra til land var det minst hundre meter. Til slutt måtte vi love å flytte oss neste morgen, ellers skulle hun jammen purre på oss. Etter å ha forhørt oss litt rundt skjønte vi at hun ikke hadde noen grunn til å jage oss bort. På ny banka det på skroget, og hun freste til oss at vi hadde brutt løftet. «Gendamerie!» – hun skulle ringe politiet. I tillegg ga hun oss skylda for at en annen båt hadde ankra opp i nærheten, ja, det var vi som holdt på å utvide ankerplassen på bekostning av hennes eiendom.

– Bare ring politiet du, for vi gjør ikke noe ulovlig. Det er vel ikke du som eier vannet her?

– Liar, liar, liar!

Så kom de franske glosene på løpende bånd, og vi ba henne pent om å svitsje til engelsk. Øynene hennes lyste av sinne.

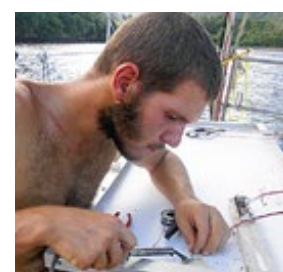
– Dere kan jo ikke komme hit til Fransk Polynesia uten å kunne fransk!

Nå måtte vi ta oss i det for ikke å le, for det begynte å bli komisk. Da hun endelig var ute av syne, kunne vi slippe latteren løs. Etter det hørte vi aldri noe mer, hverken fra henne eller politiet.

Til Bora Bora

Med øyas eneste seilbåtcompatible solcellepanel om bord var vi klar til å sette kursen mot Bora Bora. Der skulle vi tilbringe noen dager før turen gikk videre vestover. Selv om det er høy turistfaktor også her, er det lille sentrumet mye mer innbydende og langt triveligere. Da vi ankra opp mellom revet og en privat øy, var det heller ingen som ba oss om å pelle oss bort eller trua med å ringe politiet. Det lovet jo godt.

Hilsen Linn Charlotte og Paul

Etter hvert som vi nærma oss Tahiti, sørga solcellepanelet for hodebry og tomme batterier. I Papeete måtte det vike for et splitter nytt eksempel, etter fire års tro tjeneste om bord.

Hvorfor bor du i Marker?

ODDMUND EINAR KROSBY
 – Jeg er født og oppvokst her og har alltid bodd i Ørje. I dag bor jeg rett over veien for gården jeg ble født på. Jeg har bodd en periode på den andre siden av sjøen også, men alltid holdt meg i Øymark. Jobben min er også her, noe som gjør at jeg har blitt boende. Jeg liker meg i Ørje mye fordi det er stille og rolig, og man slipper alt støyet som er i byene. Jeg kunne ikke tenke meg å flytte herfra slik jeg har det nå.

RAGNHILD SYNNOVE LAURENDZ
 – Grunnen til at jeg bor i Ørje er i utgangspunktet at jeg har noen barnebarn som maste aldeles fryktelig om at vi burde flytte til Ørje. Jeg og mannen min Ronald bodde på Abildsø i Oslo og fikk ofte besøk av barnebarna. Da sa de alltid; «Kan ikke dere også bo i Ørje! Det er så forferdelig langt å kjøre!». – Etter mye mas ga vi etter. Min datter fant et hus til salgs i Ørje, et hus hun tenkte vi ville like godt. Jeg må innrømme at jeg var ganske skeptisk, men mannen min ble overbegeistret. Det endte selvfølgelig med at vi flyttet til samme sted som vår nærmeste familie.

– Ronald har dessverre gått bort, så jeg kjenner jeg lengter litt tilbake til venner, familie og de gamle naboene i byen. Min mest verdifulle familie bor her, noe som får meg til å bli. Det yngste barnebarnet mitt på 12 år er en hjerteknuser som er mye av grunnen til at jeg setter såpass stor pris på å bli værende, selv om mine to andre barnebarn nå bor i Oslo. I tillegg har jeg veldig hyggelig slekt i Ørje.
 – Noe som frustrer meg ganske mye med bygda er at man må så langt for å kunne komme seg noe sted. Vi må faktisk klare å komme oss helt til Mysen for å kunne ta noe kollektivt videre.
 – Foruten det stortrives jeg hjemme i huset mitt. Jeg har det helt perfekt når jeg sitter ute på terrassen, i sommersonne og varme, og nyter den flotte utsikten.

Juleveiåpning i Åremark

LØRDAG 25. NOVEMBER 13.00–16.00

Arrangementet foregår på og rundt **Furulund**. **Rødtass** kjører også i år. Mange lokale utstillere med **egenproduserte varer**. **Bruktstua** har julemarked, Ungdomsklubben og Bygdeungdomslaget med **aktiviteter**. Biblioteket viser **julefilmer**. Furulund Kafé serverer **julemat**.

Ute kan du varme deg på **bål** og kjøpe en **vaffel**. Det hele avsluttes med et **fakkeltog** ned til Bankplassen hvor **julelysene tennes** og **Nissen kommer med gotteposer**.

Velkommen til førjulsstønning!

SPONSOR:

MARKER SPAREBANK

ARRANGØRER:

FRIVILLIG SENTER

ÅREMARK KOMMUNE

... OG GODE HJELPERE

Det skjer i Marker

22. NOVEMBER TIL 20. JANUAR

NOVEMBER

ONSDAG 22.

Kino i Marker rådhus. Kl. 18 vises «Ekspedisjon Knerten». Kl. 20 vises «Justice League».

LØRDAG 25.
Marker Fotoklubbs juleutstilling åpner kl. 11 i klubblokalene i Storgata. Åpen til kl. 15.

Julegateåpning i Ørje sentrum. Bode- ne og aktivitetene i Storgata åpner kl. 12. Det blir danseforestilling i råd- huset, nissetog og masse liv og røre i Ørje sentrum. Kl. 16 er det tenning av julegranen på torget. Dagen avsluttes med et arrangement på Bakergaarden. Der synger Kristin Fredbo Gramstad og Ole Marius Johnson julen inn. Jule- gateåpningen i Ørje arrangeres av Ørje Handelsstand og Marker kommune.

Juleutstilling i Galleri Ørje Brug kl. 12–16. «We add and subtract». Ma- lerier og tegninger av Peter Prütz og keramikk av Elisabet Hallgren. Ragnar Kasbo sørger for musikk.

Julemarked på Dahl besøksgård i Rødenes vest kl. 12–16.

SØNDAG 26.
Ungdomshåndball i Markerhallen fra kl. 10.

Juleutstilling i Galleri Ørje Brug kl. 12–16. «We add and subtract». Malerier og tegninger av Peter Prütz og keramikk av Elisabet Hallgren.

Julemarked på Dahl besøksgård i Rødenes vest kl. 12–16.

Marker Fotoklubbs utstilling i klub- blokalene i Storgata holder åpent kl. 13–16.

MANDAG 27.
Seniordans i Marker rådhus kl. 16. Arrangør er Marker Seniordans.

ONSDAG 29.

Teskjekjerringas Jul vises i rådhuset kl. 13. Den kritikerroste og popu- lære oppsetningen er basert på Alf Prøysens kjente og kjære tekster og melodier. Medvirkende: Anneli Sollie og Bjørn Halstensen. Forestillingen er et samarbeid mellom Marker bibliotek, Østfold Kulturutvikling og Nasjonalbi- blioteket.

Juleutstilling i Galleri Ørje Brug kl. 18–20. «We add and subtract». Malerier og tegninger av Peter Prütz og keramikk av Elisabet Hallgren.

TORSdag 30.
Kulturskolen i Marker holder konsert i rådhuset kl. 18. Dansere fra Ungdom- mens Kulturhus (UKH) deltar.

Åpen julefeiring

Marker Røde Kors arrangerer åpen julefeiring **i Ørje kirkes peisestue julaften fra kl. 17.**

Velkommen til en hyggelig julaften med tradisjonell julemat, dessert og kaffe m/julekake.

Påmelding innen 18. desember til Mette Therkelsen på telefon 916 05 048

Røde Kors

DESEMBER

FREDAG 1.

Dans i Marker rådhus kl. 18–20. Dansere fra Family Sports Club Ørje og Ungdommens Kulturhus.

LØRDAG 2.

Julemesse på Marker Bo- og Service-senter kl. 12–16.

Juleutstilling i Galleri Ørje Brug kl. 12–16. «We add and subtract». Malerier og tegninger av Peter Prütz og keramikk av Elisabet Hallgren.

Dans i Marker rådhus kl. 18–20. Dansere fra Family Sports Club Ørje og Ungdommens Kulturhus.

SØNDAG 3.

Ungdomshåndball i Markerhallen kl. 10.

Håndball damer 6. divisjon: Ørje IL – Rygge i Markerhallen kl. 11.

Julemesse på Ørje Brug kl. 11–15. Arrangør er Stiftelsen/Venneforeningen Haldenvassdragets Kanalmuseum.

Juleutstilling i Galleri Ørje Brug kl. 12–16. «We add and subtract». Malerier og tegninger av Peter Prütz og keramikk av Elisabet Hallgren.

Marker Fotoklubbs utstilling i klubb-lokalene i Storgata holder åpent kl. 13–16.

Lysmesse i Ørje kirke kl. 17. Arrangør er Marker Speider.

MarkCanto synger på Marker Bo- og Servicesenter.

ONSDAG 6.

Kino i Marker rådhus. Kl. 18 vises «Jul i Mummidalen» og kl. 20 «Solsidan».

Julebingo i Ørje kirkes peisestue kl. 18. Arrangør er Marker Røde Kors.

Mannsmøte i Øymark Misjonshus kl. 19. Svein Høyden kåserer om Hans Nilsen Hauge.

TORSdag 7.

Ungdomshåndball i Markerhallen kl. 18.

SØNDAG 10.

Ungdomshåndball i Markerhallen fra kl. 10.

Marker Fotoklubbs utstilling i klubb-lokalene i Storgata holder åpent kl. 13–16.

Søndagsåpne butikker i Ørje kl. 13–17.

MANDAG 11.

Seniordans i Marker rådhus kl. 16. Arrangør er Marker Seniordans.

Julekonsert med Slusebrass på Marker Bo- og Servicesenter kl. 18. Arrangør er Slusebrass og Rødenes Sanitetsforening.

TORSdag 14.

Håndball damer 6. divisjon: Ørje IL – Tune i Markerhallen kl. 19.45.

SØNDAG 17.

Ungdomshåndball i Markerhallen fra kl. 10.

Marker Fotoklubbs utstilling i klubb-lokalene i Storgata holder åpent kl. 13–16.

Søndagsåpne butikker i Ørje kl. 13–17.

Vi synger julen inn i Øymark kirke kl. 18.

MANDAG 18.

Lars Johansson med venner holder julekonsert i Øymark kirke.

ONSDAG 20.

Nissemarsj/nisseløp i Ørje sentrum. Start fra Markerhallen kl. 18. Premieutdeling i Markerhallen. Arrangør er Ørje IL friidrett.

SØNDAG 24. – JULAFTEEN

Åpen julefeiring i Ørje kirke kl. 17. Arrangør er Marker Røde Kors.

TORSdag 28.

Juletreffest i Stikle bedehus kl. 18. Arrangør er Stikle søndagsskole.

FREDAG 29.

Juletreffest i Ørje bedehus kl. 17.

JANUAR 2018

ONSDAG 3.

Juletreffest i Ørje kirke kl. 17.

Juletreffest på Marker Bo- og Servicesenter kl. 17.30. Arr.: Rødenes sanitetsforening og Helselagene i Øymark. Julekake, gjærbakst og kaffe.

FREDAG 5.

Juletreffest i Bondestua i Rødenes kl. 18.

SØNDAG 7.

Juletreffest i Otteid grendehus kl. 16.

LØRDAG 20.

Gammeldans i Bondestua i Rødenes kl. 19.30.

FASTE TILBUD

Turkafé på Marker Bo- og Servicesenter hver onsdag kl. 17.30–19. Møt opp i vestibylen.

Fritidsklubb på Ungdommens Kulturhus (UKH) hver fredag kl. 19–23.

Turgruppa/Tjukkasgjengen går tur hver torsdag. Fremmøte ved Marker rådhus kl. 18.

Marker folkebad har fellesbad hver tirsdag kl. 17–20.30.

Strikkekafé i Marker bibliotek hver tirsdag kl. 12–14.

KIRKENE

Info om arrangementer i våre lokale kirker – se nettsiden **www.kirken.no**

MARKER KOMMUNE

Besøksadresse: Storgt 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje

Sentralbord: 69 81 05 00. **SMS:** 454 06 597
Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

Rådhuset

De kommunale kontorene er åpne kl. 07.30–15.30.

Biblioteket

Tirsdag kl. 10–19. Torsdag kl. 10–19
Selvbetjent bibliotek er åpent fra kl. 06 til 22 hver dag (aldersgrense 18 år).

Åpningstider i romjula:

Betjent tid: Torsdag 28. desember kl. 10–13.
Vanlige betjente åpningstider fra tirsdag 2. januar.

Strikkekafé

Hver tirsdag på biblioteket kl. 12–14. Åpent for alle.

Kommunale møter

Kommunestyret: 28. nov. kl. 18 og 12. des. kl. 18.
Formannskapet: 30. nov. kl. 10
Møtested: Rådhuset.

Reguleringer til høring

Jørnehaugen fjelltak: Forslag til detaljregulering for Jørnehaugen fjelltak, gnr./bnr. 3/12 og deler av 519/17, datert 24. mai 2017, med tilhørende bestemmelser og vedlegg, vedtatt i plan- og miljøutvalget 24. oktober 2017, legges ut for offentlig

ettersyn/høring etter plan- og bygningsloven § 12–10 på Servicetorget i Marker rådhus og på kommunens hjemmeside.

Uttersrud fjelltak: Forslag til detaljregulering for Uttersrud fjelltak, gnr./bnr. 84/1 og deler av 519/81, datert 29. mai 2017, med tilhørende bestemmelser og vedlegg, vedtatt i plan- og miljøutvalget 24. oktober 2017, legges ut for offentlig ettersyn/høring etter plan- og bygningsloven § 12–10 på Servicetorget i Marker rådhus og på kommunens hjemmeside.

Eventuelle uttalelser/merknadertil reguleringene må fremsettes skriftlig innen 22. desember 2017 på elektronisk skjema/høringssvar, som ligger på kommunens hjemmeside eller til **post@marker.kommune.no**

Feiing i hytter og fritidsboliger

Fra 1. januar 2016 trådte det i kraft en ny forskrift om brannforebygging. Forskriften medfører at piper i hytter og fritidsboliger skal feies på lik linje med bolighus. Tidligere var det slik at hytteeieren selv skulle sørge for at pipe og skorstein ble feid regelmessig.

Feiing og tilsyn vil bli gjennomført hvert fjerde år. Det blir også slik at den enkelte hytteeier får meldeplikt til det lokale brannvesen vedrørende tilstand på pipe og fyringsanlegg, samt om det har blitt installert nytt ildsted.

For å gjennomføre feiing må det være forskriftsmessig montert stige på taket dersom dette er påkrevet, avhengig av takvinkel og type taktekkning ved adkomst til skorstein.

Marker kommune må innføre gebyr for feiing og tilsyn i hytter og fritidsboliger fra 1. januar 2017, som kommunen også må betale for til Indre Østfold Brann og Redning. Dette er fakturert på fjerde termin som ble sendt ut i slutten av oktober med forfall 25. november 2017.

For å bli fritatt for feiegebyr må kommunen få skriftlig melding med dokumentasjon fra eier om at ildstedet er koblet fra eller at skorsteinen er blendet på toppen.

Leksehjelp for flyktninger

Tirsdager kl. 17–19 er det leksehjelp for flyktninger. Det skjer på biblioteket (voksenopplæringen) og er i regi av Marker Røde Kors.

Grensland
Storgata 5, 1870 Ørje

TELEFON 468 24 777

FØLG DITT LOKALSAMFUNN PÅ
www.grensland.eu

Julekalender også i år

Fjorårets julekalender på Bakergaardens fasadevegg var så populær at man rett og slett trår til i år igjen.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

I flere år har fasaden på Bakergaarden fra tid til annen vært prydet av ymse påfunn. Det har vært spikret opp juletrær, pastellfargede stoler, sko og i fjor tjuefire knagger med julepakker.

– Egentlig hadde vi bestemt oss for at det aldri skal være to like påfunn etter hverandre. Men suksessen i fjor var så stor at vi rett og slett må gjøre et unntak. Det blir julekalender i år også, sier Jørn Fjeld. Han er én av de kreative sjelene i Kreativiteket, den lokale foreningen av skarpe hjerner, som står bak alle påfunnene.

Morsomt

Forfatteren av denne artikkelen er en av dem som trakk et vinnerlodd i fjor. Det kom som en fullstendig overraskelse. Et ordinært besøk på Bakergaarden et par dager før jul. En av de hyggelige damene kom med et lite, rosa lodd. Og vips, noen minutter senere hadde gaven på veggen skiftet eier for så å ligge i bero et par dager til den høytidelige åpningen fant sted. Innholdet skal vi ikke røpe, men det var en flott julepresang som altså kom fullstendig overraskende. Det gjorde også overraskelsen av pakken, for den seansen havnet på Facebook. En oppmerksomhet vi ikke var like begeistret for. Men pytt, pytt.

Stikk innom

Moralen i denne solskinnshistorien får derfor være: Avlegg Bakergaarden et besøk i tiden frem

Jørn Fjeld har et godt grep rundt Gjermund Syversen. – Ja da, ja da! Jeg skal få opp de tjuefire knaggene til årets julekalender på Bakergaardens fasadevegg! Alt er klart til julegateåpningen, sier Gjermund.

til jul. Da får du, i tillegg til en hyggelig stund, et gratis lodd. Og vips – så kan det bli en ekstra julegave i år. Og sjansen til å vinne er stor, for ikke å si overhengende. Her er det slett ikke odds å la Norsk Tipping, som lokker med en

førstepremie i Viking Lotto der vannersjansen er 1:98.000.000. Det skulle da også tatt seg ut. Nittiåtte millioner kunder inn på Bakergaarden hver dag frem mot jul ville gjort det mildt sagt trangt i lokalene.

Bakergaardens julekalender åpner 1. desember, men allerede til julegateåpningen skal alt være på plass på veggen. Det har Gjermund Syversen garantert, og han holder ord. Han er en av medeierne i Bakergaarden.

Åtte kreativitekere

Jørn Fjeld er en sentral person i forbindelse med både julekalenderen og andre sprell i Ørje. Men han vil ikke påta seg æren alene.

– Nei, og det er selvsagt fordi jeg ikke har æren alene. Vi er åtte medlemmer i Kreativiteket. Vår store styrke er at vi finner på ting sammen. Kreativiteket er en idé-smie, sier Jørn.

– Og de sju medsammensvorne er?

– Reidar Søby, Yvonne Krog, Ruth Thorvaldsen, Lars Oscar Sæther, Linda Søpler, Tore Robert Klerud og David Een Sture, sier Jørn Fjeld, som altså er det åttende medlemmet.

Slik så det ut i fjor. Julekalenderen på Bakergaarden vakte stor oppsikt. Et kjempepopulært tiltak som blir gjentatt i år. Foto: Jørn Fjeld

Grensland blir distribuert til alle husstander i Marker. Grensland vil også være tilgjengelig i de lokale dagligvareforretningene, rådhuset, Circle K, Marker Sparebank, Nilsen Sport

og Elektrisk, Mosbæk, Bakergaarden og Solstrand Terrasse.

Grensland vil også bli å finne på utvalgte møteplasser på begge sider av grensen.

Telefon: 468 24 777

E-post: oyvind.ottersen@grenslandmedia.no

www.grensland.eu